

NARODOWY
BANK POLSKI

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2023 roku

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą w 2023 roku

Opracował:
Departament Statystyki NBP

Zespół autorski:
Aleksandra Hałka (red.)
Łukasz Jach
Michał Kupc
Krzysztof Wyroba

Wydał:
Narodowy Bank Polski
ul. Świętokrzyska 11/21
00-919 Warszawa
nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2025

Spis treści

Wstęp	5
Synteza	7
1. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	11
1.1. Transakcje zagranicznych inwestorów bezpośrednich	12
1.2. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce	18
1.3. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce	26
2. Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	33
2.1. Transakcje polskich inwestorów bezpośrednich	34
2.2. Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą	36
2.3. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą	39
Nota metodyczna	43
Aneks statystyczny	53
Spis wykresów	64
Spis tabel	67

Wstęp

Wstęp

Roczny raport o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą został przygotowany na podstawie danych statystycznych opracowanych przez Narodowy Bank Polski. Dane pochodzą ze sprawozdań przesyłanych do NBP przez podmioty gospodarcze. Sprawozdania te zawierają dane potrzebne do analizowania wieloaspektowych powiązań gospodarczych Polski z zagranicą; w szczególności są wykorzystywane do przygotowywania bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej.

W opracowaniu wykorzystano dane dostępne na 1 września 2024 roku.

Raport prezentuje dane i dostarcza informacje o inwestycjach bezpośrednich w kilku przekrojach. Podstawowym kryterium podziału inwestycji bezpośrednich jest umiejscowienie centrum sprawowania kontroli lub wywierania wpływu – w kraju lub za granicą. W związku z tym raport obejmuje zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce i polskie inwestycje bezpośrednie za granicą. Powyższy sposób prezentacji różni się od tego, który został przyjęty w bilansie płatniczym i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej, gdzie inwestycje bezpośrednie są częścią aktywów i pasywów zagranicznych.

Dane omówione w raporcie są również prezentowane w innych przekrojach, wykraczających poza podstawowy zakres ustalony w standardach międzynarodowych. Bardziej szczegółowe metody prezentacji mają związek z zainteresowaniem analityków procesów gospodarczych problematyką inwestycji bezpośrednich. W związku z tym raport prezentuje dane w podziale na rodzaje działalności gospodarczej lub według kraju siedziby podmiotu dominującego.

Raport zawiera też informacje o inwestycjach bezpośrednich w całej gospodarce światowej w porównaniu z poprzednim rokiem, a także opis kształtowania się inwestycji w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych w ostatnich latach.

Wyjaśnienia dotyczące metody prezentacji danych zawarto w Nocie metodycznej, stanowiącej część raportu. Pojęcia używane w raporcie zostały wyjaśnione w Słowniku pojęć, będącym częścią Noty metodycznej.

Synteza

Synteza

W ujęciu globalnym według raportów organizacji międzynarodowych (m.in. UNCTAD) 2023 rok przyniósł kolejne spadki inwestycji bezpośrednich, choć w mniejszej skali niż w poprzednim roku: spadek o 2% do 1,3 bln USD. Był on wywołany wieloma czynnikami, przede wszystkim niepewnością co do stanu gospodarki światowej i zaostrzonymi warunkami finansowania inwestycji. Warto jednak podkreślić, że spadek globalnych inwestycji nie był taki sam we wszystkich krajach. O ile gospodarki państw rozwiniętych doświadczyły wzrostu napływu inwestycji, o tyle w przypadku krajów rozwijających się napływ ten się obniżył.

Napływ inwestycji w Polsce w 2023 roku, podobnie jak na świecie, po wielu latach wzrostu znacząco się obniżył. W porównaniu z 2022 rokiem wielkość ta zmniejszyła się o ponad jedną czwartą.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce

W 2023 roku napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski wyniósł 119,9 mld zł. Kluczową rolę, podobnie jak w poprzednich latach, odegrały reinwestowane zyski (72,6 mld zł). Powiększyło się również saldo transakcji związanych z nabyciem akcji i innych udziałów kapitałowych i zasilenia kapitałem (59,2 mld zł). Saldo transakcji związanych z instrumentami dłużnymi było natomiast ujemne i wyniosło -11,9 mld zł. W 2023 roku struktura napływu bezpośrednich inwestycji do Polski względem rodzajów działalności gospodarczej znacząco się zmieniła. O ile w 2022 roku napływ inwestycji był skumulowany w branżach przemysłowych, o tyle w 2023 roku odnotowano silny wzrost napływu kapitału do sektorów usługowych (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, finansowa i ubezpieczeniowa oraz informacja i telekomunikacja). Największe inwestycje bezpośrednie napłynęły do Polski z Holandii (transakcje netto 34,2 mld zł), Wielkiej Brytanii (24,8 mld zł) oraz Irlandii (13,3 mld zł). W 2023 roku napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w relacji do PKB wyniósł 3,5%.

Na koniec 2023 roku zobowiązania z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wyniosły 1 359,7 mld zł i były wyższe o 123,1 mld zł, tj. o 10%, niż na koniec poprzedniego roku. Podobnie jak we wcześniejszych latach, główną przyczyną tego wzrostu było zwiększenie zobowiązań z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych (z 947,3 mld zł do 1 100,6 mld zł). Spadły natomiast zobowiązania z tytułu instrumentów dłużnych (z 289,3 mld zł w 2022 roku do 259,1 mld zł w 2023 roku), co miało związek ze spłatą zobowiązań oraz aprecjacją złotego.

Biorąc pod uwagę kraj, z którego pochodzi podmiot dominujący w grupie kapitałowej (a nie inwestor bezpośredni), w 2023 roku największym inwestorem w Polsce pozostały Niemcy. Stan ich należności z tytułu inwestycji zagranicznych w Polsce wyniósł na koniec analizowanego roku 265,3 mld zł. Kolejne miejsca zajęły Holandia (119,5 mld zł) i Stany Zjednoczone (117,8 mld zł). Na czwartej pozycji znalazła się Francja (113,8 mld zł), a pierwszą piątkę inwestorów zamknęła, jak w poprzednim roku, Wielka Brytania (91,4 mld zł). Wartość polskich inwestycji w Polsce (dokonywanych za pośrednictwem podmiotów specjalnego przeznaczenia mających siedziby w innych krajach) wyniosła 47,6 mld zł. Dało to polskim podmiotom siódme miejsce w gronie najważniejszych inwestorów dominujących.

W 2023 roku firmy z udziałem kapitału zagranicznego zlokalizowane w Polsce uzyskały wyniki finansowe zbliżone do tych z 2022 roku (139,3 mld zł w 2023 roku i 139,7 mld zł w 2022 roku). Struktura dochodów również się nie zmieniła. Podobnie jak w poprzednim roku, największy udział w strukturze dochodów miały reinwestowane zyski (72,6 mld zł). Za nimi znalazły się zadeklarowane dywidendy (51,2 mld zł), natomiast ostatnie miejsce zajęły odsetki (15,6 mld zł).

Utrzymanie dochodów na historycznie wysokim poziomie z 2022 roku przy dodatniej dynamice PKB miało związek ze spadkiem dochodowości inwestycji zagranicznych w Polsce. Rentowność ta spadła o 1,3 pkt proc., z 12,6% do 11,3%, co może być sygnałem lekkiego pogorszenia się sytuacji finansowej firm. Jednocześnie obniżył się udział dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w PKB do 4,1% wobec 4,5% w 2022 roku.

Najwyższe dochody z tytułu inwestycji bezpośrednich w Polsce osiągnęli inwestorzy bezpośredni pochodzący z Holandii (37,7 mld zł), Niemiec (22,5 mld zł) i Luksemburga (13,4 mld zł). Gdyby jednak dochody przypisać do kraju, w którym siedzibę ma podmiot dominujący, najwyższe dochody odnotowali inwestorzy z Niemiec (26,3 mld zł), a następnie z Francji (13,0 mld zł), Stanów Zjednoczonych (12,3 mld zł) oraz Holandii i Portugalii (odpowiednio 10,9 mld zł i 8,4 mld zł).

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą

W 2023 roku odpływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich z Polski wyniósł 35,2 mld zł (28,7 mld zł w poprzednim roku). Największy udział w strukturze transakcji miały odpływy związane z nabyciem przez polskich rezydentów akcji i innych udziałów kapitałowych (13,6 mld zł). Na kolejnym miejscu znalazły się instrumenty dłużne (11,1 mld zł), a następnie reinwestycje zysków (10,5 mld zł). Największe inwestycje zostały ulokowane w Norwegii (4,1 mld zł), Republice Czeskiej (4,2 mld zł), Rumunii (3,8 mld zł) oraz Szwecji (3,4 mld zł).

Na koniec 2023 roku stan należności netto polskich inwestorów bezpośrednich po raz kolejny osiągnął historycznie najwyższy wynik i wyniósł 155,8 mld zł (142,1 mld zł w 2022 roku). W ujęciu kwotowym stan akcji i innych udziałów kapitałowych oraz instrumentów dłużnych wzrósł w zbliżonej kwocie (odpowiednio o 6,4 mld zł i 7,4 mld zł). W strukturze geograficznej najwyższe należności wobec polskich inwestorów bezpośrednich odnotowano w: Luksemburgu (23,6 mld zł), Republice Czeskiej (18,3 mld zł), Rumunii (9,8 mld zł) i Niemczech (9,5 mld zł).

W 2023 roku dochody polskich inwestorów bezpośrednich wygenerowane przez podmioty bezpośredniego inwestowania za granicą znacząco się obniżyły, po tym jak w poprzednim roku osiągnęły historycznie najwyższą wartość (z 29,6 mld zł w 2022 roku do 15,5 mld zł w 2023 roku). Zmiany te były przede wszystkim wynikiem spadku reinwestowanych zysków (do 10,5 mld zł w 2023 roku). Zadeklarowane dywidendy i odsetki zmieniły się natomiast w niewielkim zakresie.

Rozdział 1

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce

W 2023 roku w Polsce nastąpiło odwrócenie obserwowanego trendu wzrostowego napływu inwestycji bezpośrednich. Transakcje z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce spadły, do czego przyczyniły się w głównej mierze niższe reinwestycje zysków oraz ujemne saldo transakcji z tytułu instrumentów dłużnych.

Na koniec 2023 roku stan bezpośrednich inwestycji ułożonych w Polsce wyniósł 1,36 bln zł. Największy udział w strukturze zobowiązań wobec zagranicznych inwestorów miały akcje i inne formy udziałów kapitałowych. Udział zobowiązań o charakterze dłużnym w zobowiązaniach ogółem spadł.

Dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich nie zmieniły się znacząco w porównaniu z poprzednim rokiem: spadło znaczenie reinwestowanych zysków przy równoczesnym wzroście udziału dywidend i dochodów z tytułu wierzytelności (odsetek).

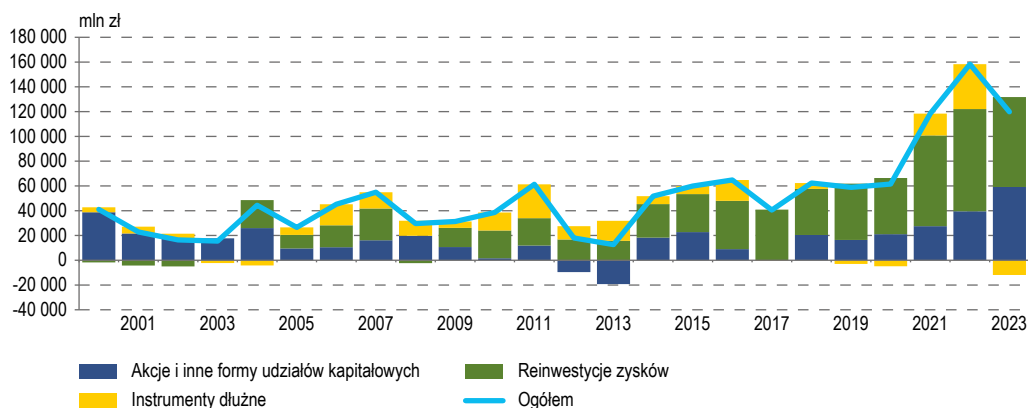
1.1. Transakcje zagranicznych inwestorów bezpośrednich

Wartość transakcji związanych z napływem zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski spadła w porównaniu z poprzednim rokiem o 38,4 mld zł, do 119,9 mld zł ze 158,3 mld zł w 2022 roku. Sytuacja ta może mieć związek z osłabieniem koniunktury gospodarczej obserwowanym w 2023 roku.

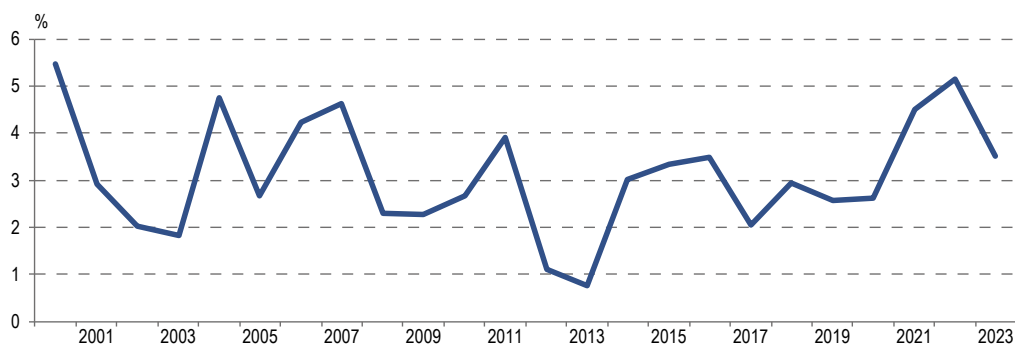
W strukturze transakcji, podobnie jak w poprzednich latach, dominowały reinwestycje zysków (72,6 mld zł). Ich wartość jednak spadła o 12% (10 mld zł) w porównaniu z poprzednim rokiem, kiedy ukształtowały się one na poziomie 82,6 mld zł. Spadek ten ma związek ze słabszymi wynikami finansowymi polskich rezydentów oraz historycznie wysoką wartością zadeklarowanych przez te podmioty dywidend.

Drugim rodzajem transakcji, które odnotowały spadek, były operacje na instrumentach dłużnych. W 2023 roku nastąpił odpływ kapitału z tego tytułu, o czym świadczy ujemne saldo wynoszące -11,9 mld zł (36,2 mld zł w 2022 roku). Odpływ ten miał związek ze spłatą kredytów i pożyczek przez polskie przedsiębiorstwa, na co mogły mieć wpływ wysokie stopy procentowe oraz spadek zobowiązań handlowych w związku ze słabszą koniunkturą gospodarczą ograniczającą zapotrzebowanie na kapitał.

Z kolei saldo transakcji związanych z nabyciem akcji i innych form udziałów kapitałowych wzrosło do historycznie najwyższego poziomu. Wartość transakcji wyniosła 59,2 mld zł i była wyższa o 19,7 mld zł niż w 2022 roku.

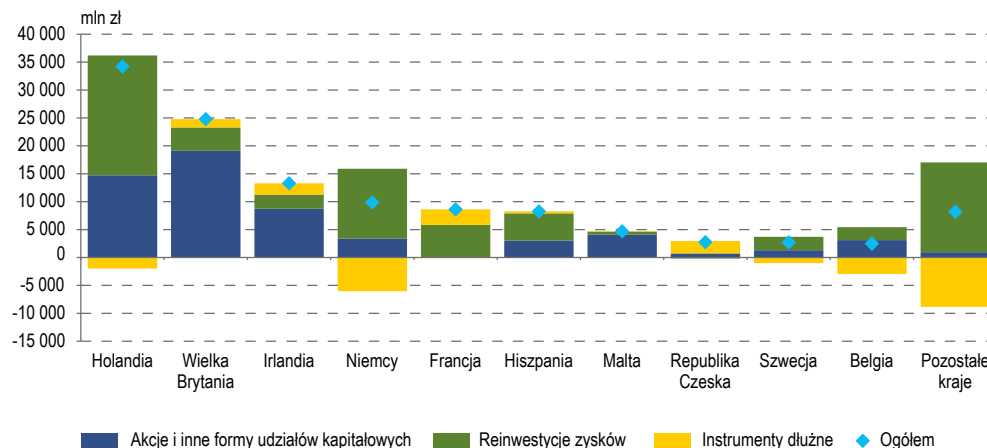
Wykres 1. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023

Spadek transakcji, które napłynęły do Polski, przy dodatniej dynamice PKB skutkował obniżeniem się udziału zagranicznych inwestycji bezpośrednich w PKB, definiowanego jako relacja salda transakcji z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce do PKB w cenach bieżących. W 2023 roku wskaźnik ten wyniósł 3,5% wobec 5,1% w 2022 roku i pozostał powyżej długookresowej średniej.

Wykres 2. Relacja salda transakcji z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce do PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023

W 2023 roku, po raz kolejny, najwięcej w Polsce zainwestowały podmioty z państw, wobec których Polska ma największe zobowiązania z tytułu inwestycji zagranicznych. Najwyższy napływ inwestycji bezpośrednich do Polski nastąpił z Holandii (34,2 mld zł), Wielkiej Brytanii (24,8 mld zł), Irlandii (13,3 mld zł) i Niemiec (9,9 mld zł). Łączne saldo transakcji z tych 4 krajów wynosiło około 68% transakcji netto z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich, które napłynęły do Polski w 2023 roku. Szczególną uwagę zwraca wysokie saldo transakcji związanych z nabyciem akcji i innych form udziałów kapitałowych przez rezydentów Wielkiej Brytanii i Irlandii. Ma to związek z kilkoma pojedynczymi, dużymi transakcjami, w efekcie których nastąpiło przegrupowanie w czołówce zagranicznych inwestorów bezpośrednich lokujących kapitał w Polsce.

Wykres 3. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale geograficznym

Struktura napływu zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski względem rodzajów działalności gospodarczej w 2023 roku znacząco się zmieniła w porównaniu z poprzednim rokiem. W 2023 roku najwyższy napływ kapitału odnotowano w przypadku działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (sekcja M) – 23,7 mld zł, o 9,3 mld więcej niż w 2022 roku. Około 85% tej kwoty stanowił napływ związany z nabyciem akcji i innych form udziałów kapitałowych (20 mld zł).

Na drugim miejscu znalazło się przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) z napływem wynoszącym 20,2 mld zł. Wartość transakcji w zakresie tej działalności gospodarczej była jednak o 31,2 mld zł niższa niż w 2022 roku, co wynikało z dwóch czynników. Po pierwsze, nastąpiło silne oddłużanie się podmiotów z tej sekcji (-9,9 mld zł), najprawdopodobniej związane z wysokimi kosztami tego rodzaju finansowania. Po drugie, spadły reinwestycje zysków (z 34,9 mld zł w 2022 roku do 23,9 mld zł w 2023 roku), co potwierdza, że krajowe podmioty bezpośredniego inwestowania z tego sektora nadal osiągały zyski, chociaż nie były one tak spektakularne jak rok wcześniej. Warto przy tym zwrócić uwagę, że napływ kapitału do tej sekcji był najniższy od 2020 roku.

Na podium znalazła się również działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K), w której inwestorzy bezpośredni z zagranicy ulokowali w 2023 roku kwotę 20,1 mld zł wobec 14,8 mld zł rok wcześniej. Do wzrostu napływu inwestycji bezpośrednich do Polski w tym sektorze przyczynił się wzrost akcji i innych udziałów kapitałowych (z 5,2 mld zł w 2022 roku do 8,5 mld zł w 2023 roku) i reinwestowanych zysków (z 5 mld zł w 2022 roku do 12,1 mld zł w 2023 roku). Jednocześnie wzrostowi tych dwóch elementów towarzyszył spadek transakcji z tytułu instrumentów dłużnych (z 4,6 mld zł w 2022 roku do -0,6 mld zł w 2023 roku).

Dla porównania, w 2022 roku największe napływy odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (sekcja C), handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych i motocykli (sekcja G) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K). Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M) znajdowała się natomiast na piątej pozycji.

W 2023 roku najwięksi bezpośredni inwestorzy zagraniczni, czyli rezydenci Holandii i Wielkiej Brytanii, najchętniej lokowali środki w sektorach: działalność profesjonalna, naukowa

i techniczna (10,9 mld zł), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (4,2 mld zł) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli (3,9 mld zł).

Wykres 4. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej

M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; C – Przetwórstwo przemysłowe; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; J – Informacja i komunikacja; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych; N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; H – Transport i gospodarka magazynowa; I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Ramka 1. Globalne przepływy kapitału w 2023 roku

W 2023 roku był obserwowany dalszy spadek globalnych napływów¹ inwestycji bezpośrednich do 1,3 bln USD (spadek o 2%; dane UNCTAD²). Został on wywołany wieloma czynnikami, z których najważniejsze to niepewność co do stanu gospodarki światowej i zaostrzone warunki finansowania inwestycji.

W ujęciu geograficznym gospodarki krajów rozwiniętych doświadczyły wzrostu napływu inwestycji (o 9% do 464 mld USD). Przyczyną był wzrost przepływów przez kraje pośredniczące (tzw. *conduit economies*). Po odjęciu tych przepływów napływ inwestycji zagranicznych w krajach rozwiniętych był niższy o 15% niż w poprzednim roku. Napływ inwestycji bezpośrednich do gospodarek rozwijających się, który w ostatnich latach systematycznie rósł, w 2023 roku obniżył się o 7%. Wpływ na to miały działania zmierzające do wprowadzenia minimalnej stawki (15%) efektywnego opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych, a także duży spadek wartości transgranicznych fuzji i przejęć (M&A).

Udział krajów rozwiniętych w globalnych przepływach kapitału w ramach inwestycji bezpośrednich systematycznie się obniża i w 2023 roku wyniósł 35%. Mimo to większość inwestycji typu *greenfield* nadal jest lokowana w tych gospodarkach. Napływ kapitału do

¹ Napływ kapitału definiuje się jako inwestycje bezpośrednie w danym kraju dokonane przez inwestora bezpośredniego z siedzibą za granicą.

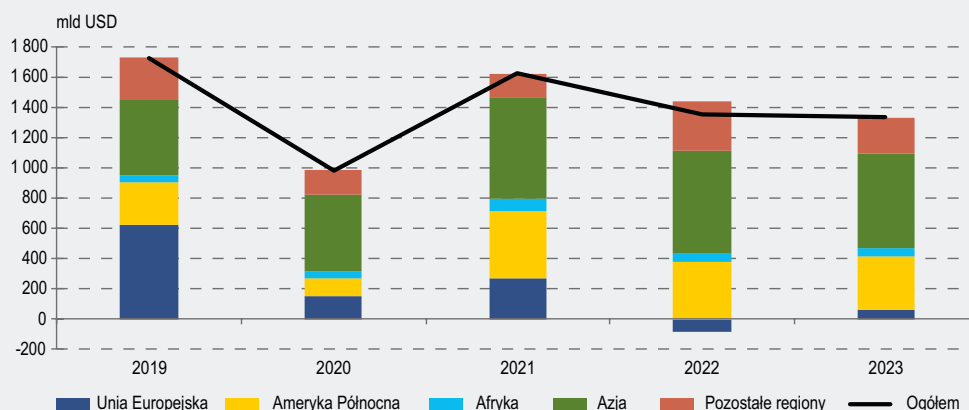
² UNCTAD, „World Investment Report 2022”.

Europy znacząco wzrósł: z -106 mld USD w 2022 roku do 16 mld USD w 2023 roku. Z kolei napływ inwestycji bezpośrednich do Ameryki Północnej spadł (o 5%). W 2023 roku gospodarki rozwinięte doświadczyły gwałtownego spadku aktywności w zakresie fuzji i przejęć (spadek o 300 mld USD), a liczba ogłoszonych projektów typu *greenfield* spadła o 6%.

Napływ inwestycji bezpośrednich do gospodarek rozwijających się spadł o 7% do 867 mld USD, co stanowi 65% globalnych przepływów. Gospodarki azjatyckie, największy odbiorca kapitału, doświadczyły spadku napływu inwestycji o 8%. Napływ kapitału do Afryki obniżył się o 3%, a do Ameryki Łacińskiej i na Karaiby pozostał na poziomie zbliżonym do 2022 roku. Pomimo tych spadków kraje rozwijające się odnotowały znaczący wzrost zarówno liczby projektów typu *greenfield* (wzrost o 15%), jak i ich wartości (wzrost o 20%).

Największym odbiorcą inwestycji bezpośrednich w 2023 roku pozostały Stany Zjednoczone, które przyciągnęły blisko 25% wszystkich światowych inwestycji. Chiny i Hongkong odpowiadają za kolejne 21% wartości. Spośród 10 największych gospodarek przyjmujących inwestycje największe spadki w stosunku do 2022 roku odnotowano we Francji, Chinach i Stanach Zjednoczonych. Polska w 2023 roku przyciągnęła 2,1% globalnego napływu inwestycji bezpośrednich.

Wykres R1.1. Globalne napływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2019–2023

Źródło: opracowano w NBP na podstawie danych UNCTAD.

Odpływ³ kapitału w postaci inwestycji zagranicznych przedsiębiorstw w 2023 roku wyniósł 1,5 bln USD (spadek o 1,5%). W przypadku gospodarek rozwiniętych wzrósł on o 4% do 1,0 bln USD, natomiast w krajach rozwijających się zmniejszył się o 11% do 491 mld USD.

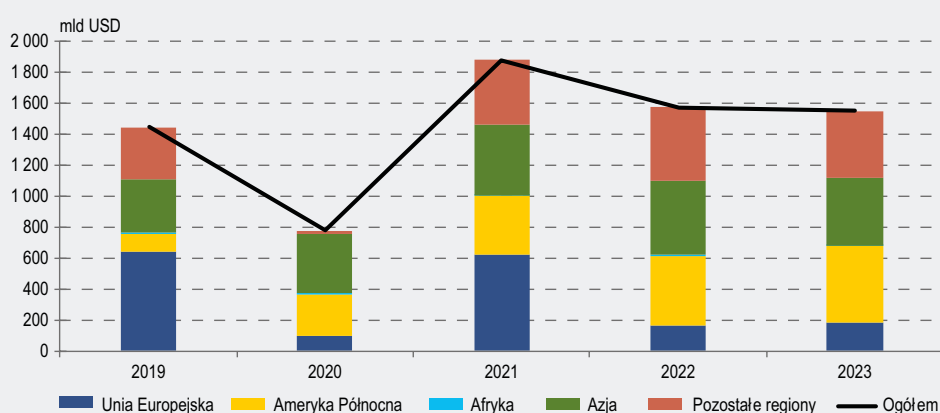
Największymi inwestorami bezpośrednimi były podmioty zlokalizowane w Stanach Zjednoczonych oraz Japonii. Inwestycje z tych krajów wzrosły odpowiednio o 10% i 14%. Z kolei obniżyły się inwestycje zagraniczne z krajów europejskich. W szczególności duże

³ Jako odpływ kapitału rozumiemy tutaj inwestycje bezpośrednie danego kraju dokonane za granicą.

spadki wartości inwestycji odnotowano w przypadku podmiotów z Niemiec, Szwecji i Hiszpanii. Pomimo spadku rezydenci z Niemiec pozostali największym inwestorem w UE.

Warto zwrócić uwagę, że o ile Polska jest atrakcyjnym rynkiem dla zagranicznych inwestorów bezpośrednich (14 pozycja w skali globalnej z udziałem na poziomie 2,1% globalnego napływu inwestycji), to polskie przedsiębiorstwa nie są znaczącymi inwestorami za granicą (udział w globalnych odpływach wynosi poniżej 0,7%).

Wykres R1.2. Globalne odpływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2019–2022

Źródło: opracowano w NBP na podstawie danych UNCTAD.

W omawianym raporcie UNCTAD wyróżnia trzy rodzaje inwestycji bezpośrednich, tj. w przypadku inwestycji M&A są to rzeczywiste przepływy środków, natomiast pozostałe dwa rodzaje odnoszą się do projektów zakomunikowanych, ale niekoniecznie dokonanych.

Zarówno inwestycje w projekty typu M&A, jak i międzynarodowe, wymagające współfinansowania ze środków publicznych odnotowały spadek wartości w 2023 roku. W przypadku inwestycji typu M&A wynikało to ze spadku wartości fuzji i przejęć w usługach, głównie w usługach ICT, które doświadczyły silnego wzrostu podczas pandemii. W przypadku projektów międzynarodowych, finansowanych ze środków publicznych spadek wartości wynikał natomiast z niższych inwestycji w sektorze nieruchomości przemysłowych, choć nadal pozostały one na historycznie wysokich poziomach. Obniżyły się również międzynarodowe transakcje finansowania projektów w największym sektorze – energii odnawialnej.

O ile wartość napływu inwestycji bezpośrednich globalnie się obniżyła, o tyle wartość i ilość ogłoszonych projektów typu *greenfield* w 2023 roku odnotowały wzrost (o 5% do 1,4 bln USD – najwyższego poziomu w historii). Wzrost liczby projektów typu *greenfield* wynikał ze zwiększenia się liczby projektów w sektorze przetwórstwa przemysłowego, głównie w branżach opartych na globalnych łańcuchach dostaw (motoryzacyjna,

maszynowa i tekstylna). W sektorze motoryzacyjnym wzrost ten był napędzany przez silny popyt na pojazdy hybrydowe i elektryczne, co dodatkowo pobudzało nowe inwestycje w wydobywanie, przetwarzanie i produkcję baterii. Z kolei sektor ICT po okresie szybkiego wzrostu w latach 2020–2022 odnotował niższą liczbę i wartość projektów.

Należy również zwrócić uwagę, że obserwowany wzrost zainteresowania projektami typu *greenfield* odbywał się kosztem projektów międzynarodowych wymagających współfinansowania ze środków publicznych, co wynikało z wysokich kosztów ich finansowania (wysokich stóp procentowych). Według raportu UNCTAD w przypadku, kiedy rośnie koszt finansowania instrumentami dłużnymi, spada liczba projektów finansowanych ze środków publicznych, a zwiększa się liczba projektów typu *greenfield*.

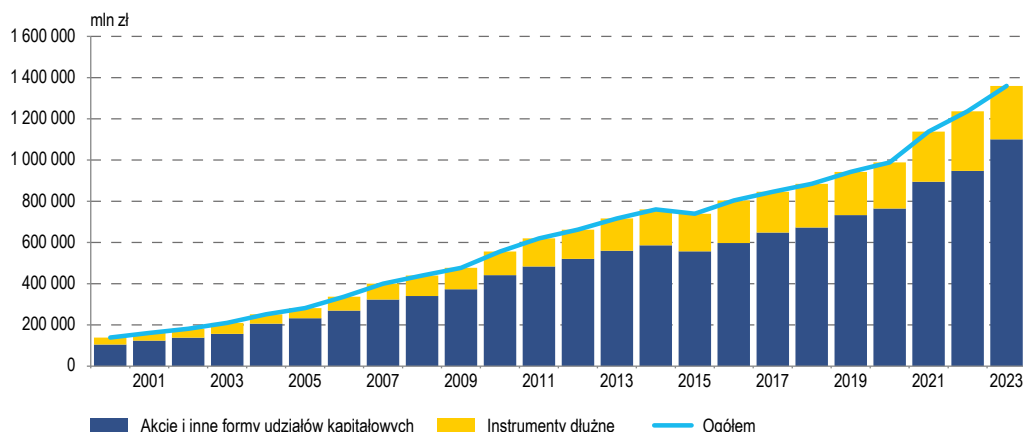
Jak sygnalizuje raport UNCTAD, wraz z wygasaniem części niekorzystnych czynników ekonomicznych wpływających na poziom inwestycji bezpośrednich w 2023 roku można się spodziewać ich umiarkowanego wzrostu w 2024 roku.

1.2. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce

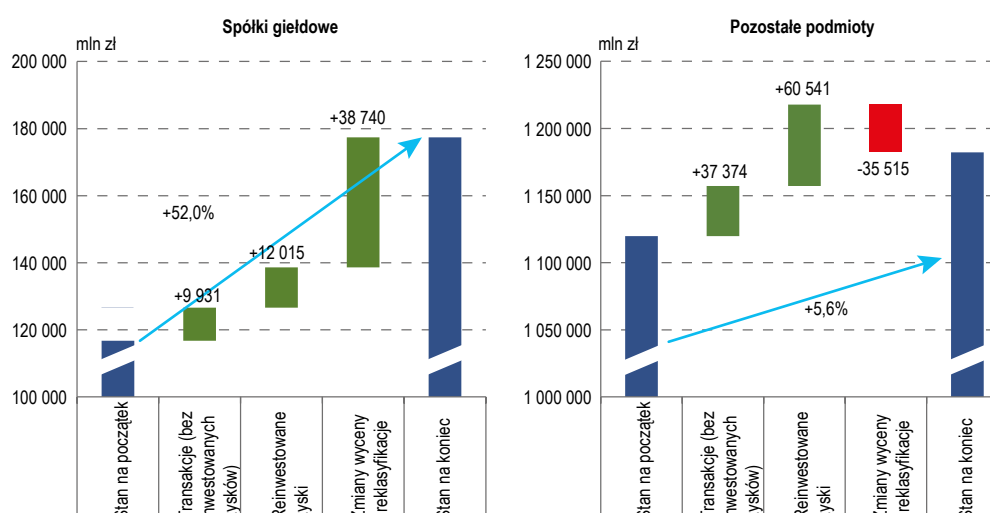
W latach 2000–2023 notowano systematyczny wzrost zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w ujęciu kwotowym. Według stanu na koniec 2023 roku wartość zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wzrosła w wartościach wyrażonych w złotych, euro i dolarach amerykańskich. W relacji do PKB natomiast zobowiązania od lat utrzymują się na poziomie około 40%.

W 2023 roku wartość zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wyniosła 1 359,7 mld zł i była wyższa o 123,1 mld zł (około 10%) niż na koniec 2022 roku, kiedy stany ukształtowały się na poziomie 1 236,6 mld zł. Odwrotnie niż w poprzednim roku, głównym czynnikiem tych zmian był wzrost zaangażowania kapitałowego inwestorów w akcje i inne formy udziałów kapitałowych. Ich wartość na koniec 2023 roku wyniosła 1 100,6 mld zł i była o 157,3 mld zł (16,2%) wyższa niż w poprzednim roku. W tym samym czasie zobowiązania z tytułu instrumentów dłużnych wyniosły 259,1 mld zł i były niższe o 30,2 mld zł (10,4%) w porównaniu z 2022 rokiem. Przyczynami tego spadku były przede wszystkim aprecjacja złotego, skutkująca spadkiem wartości zobowiązań w przeliczeniu na złotego, a także spłata zobowiązań.

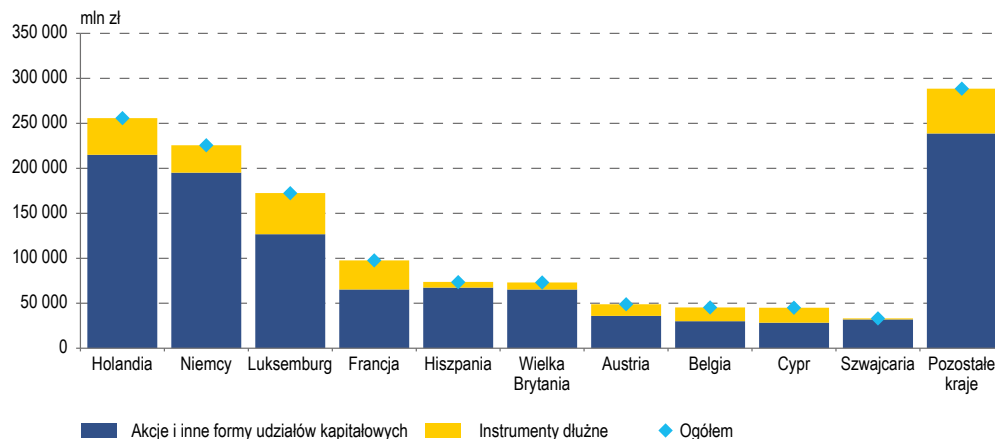
Struktura zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według rodzajów zmieniła się nieznacznie. Mimo to nadal dominowały w niej zobowiązania polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych: udział wynosił 80,9% i był wyższy o 4,3 pkt proc. niż w poprzednim roku. Jednocześnie zmniejszył się udział zobowiązań z tytułu instrumentów dłużnych w relacji do zobowiązań ogółem z 23,4% w 2022 roku do 19,1% w 2023 roku.

Wykres 5. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023

W 2023 roku, inaczej niż w poprzednim roku, odnotowano znaczny wzrost zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w spółkach giełdowych (o 52% wobec spadku o 17,4% w 2022 roku). Wynikał on głównie z istotnych zmian wyceny, co wiązało się ze wzrostem notowań akcji tych spółek na giełdzie, będącym skutkiem oczekiwań na rozpoczęcie przez światowe banki centralne łagodzenia polityki pieniężnej. W przypadku pozostałych podmiotów stany zobowiązań wzrosły do 1 182,3 mld zł, czyli o 62,4 mld zł. Tak jak rok wcześniej, odpowiadały za to reinwestowane zyski, które w 2023 roku wyniosły 60,5 mld zł. Były one wyższe niż przyjmujące ujemne wartości reklasyfikacje i zmiany wyceny, które mogły być następstwem zadeklarowanych dywidend bądź reorganizacji w ramach grup kapitałowych.

Wykres 6. Struktura zmian stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w spółkach giełdowych i pozostałych podmiotach

Wykres 7. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku według kraju pochodzenia inwestora zagranicznego

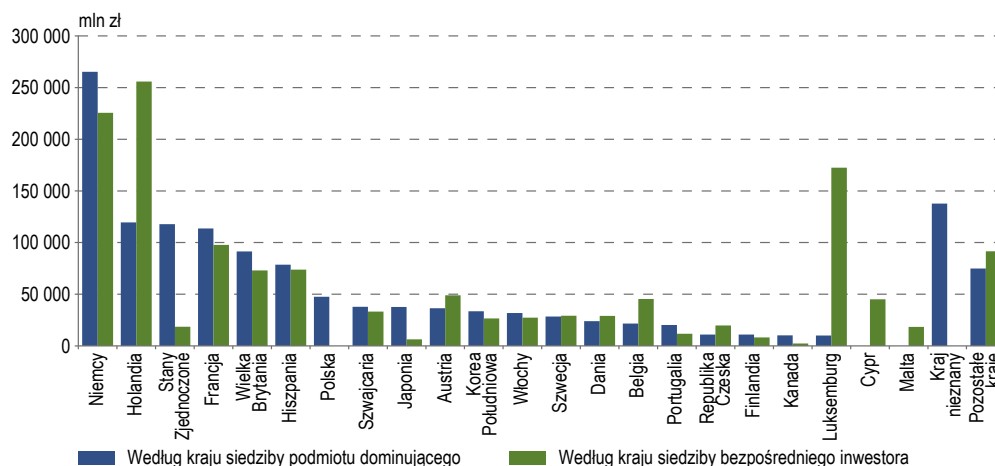

Na koniec 2023 roku struktura geograficzna stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce wobec zagranicznych inwestorów bezpośrednich nie zmieniła się istotnie w porównaniu z poprzednim rokiem. Wynika to z faktu, że inwestycje bezpośrednie mają charakter długoterminowy, przez co struktura stanów zobowiązań z reguły się nie zmienia. W 2023 roku największe zobowiązania odnotowano wobec inwestorów bezpośrednich z Holandii, Niemiec i Luksemburga.

W 2023 roku struktura stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich według kryterium siedziby podmiotu dominującego zmieniła się w porównaniu z poprzednim rokiem, jednak na pierwszych miejscach zmiany te nie były znaczące. Największymi inwestorami dominującymi były podmioty zlokalizowane w Niemczech i Holandii. Kolejne miejsca zajęły podmioty ze Stanów Zjednoczonych, Francji i Wielkiej Brytanii. Na szóstym miejscu znaleźli się inwestorzy dominujący z Hiszpanii. Polska, która w 2022 roku znajdowała się na siódmym miejscu, w 2023 roku utrzymała tę pozycję. Oznacza to, że podmioty dominujące, które mają siedzibę w Polsce, inwestowały za pośrednictwem podmiotów specjalnego przeznaczenia mających siedzibę w innych krajach.

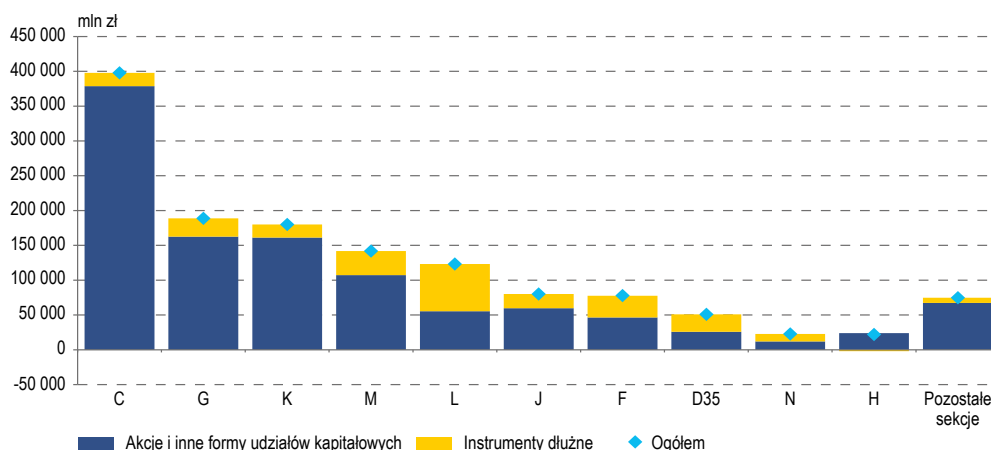
W 2023 roku, podobnie jak w poprzednich latach, zobowiązania inwestorów bezpośrednich z Holandii, Luksemburga, Cypru i Malty były dużo wyższe niż inwestorów dominujących. Oznacza to, że podmioty bezpośredniego inwestowania mające siedziby w tych krajach pośredniczą w inwestycjach bezpośrednich w ramach grup kapitałowych. W przypadku Niemiec, Francji, Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii można było zauważyć odwrotną sytuację – stany zobowiązań według siedziby podmiotu dominującego były wyższe niż według siedziby bezpośredniego inwestora.

Wykres 8. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju siedziby inwestora bezpośredniego i kraju siedziby podmiotu dominującego (UIC) na koniec 2023 roku

Struktura zobowiązań według rodzaju działalności gospodarczej polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania w 2023 roku nie zmieniła się w stosunku do poprzedniego roku. Najwyższą wartość miały zobowiązania w sekcji przetwórstwa przemysłowego (sekcja C), w której największymi inwestorami bezpośrednimi były podmioty z Niemiec, Luksemburga i Holandii. Na drugim miejscu znalazła się branża związana z handlem hurtowym i detalicznym (sekcja G), w której największe inwestycje pochodziły z Niemiec, Holandii i Francji. Trzecie miejsce przypadło branży związanej z działalnością finansową i ubezpieczeniową (sekcja K); największymi inwestorami bezpośrednimi były w niej podmioty z Niemiec, Holandii i Hiszpanii.

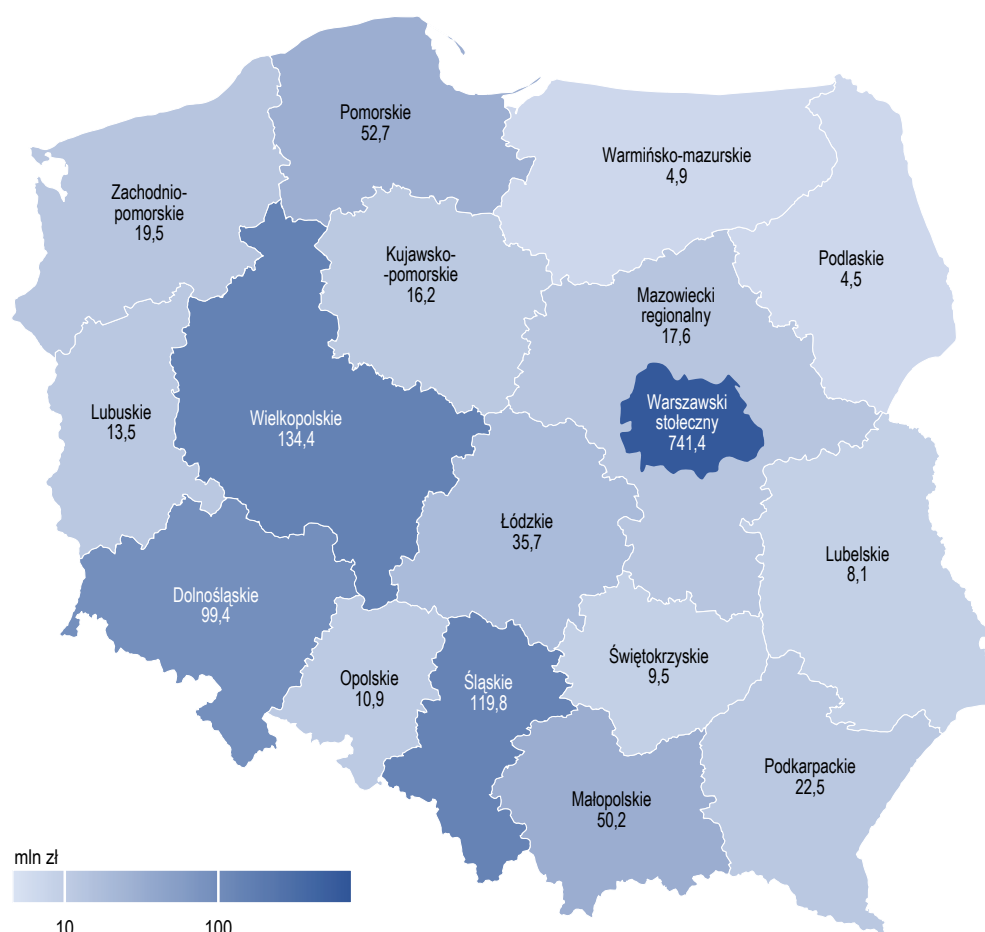
Wykres 9. Struktura stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich według branż na koniec 2023 roku

C – Przetwórstwo przemysłowe; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; J – Informacja i komunikacja; F – Budownictwo; D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych; N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; H – Transport i gospodarka magazynowa.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w układzie regionalnym są prezentowane według miejsca ich formalnej rejestracji, tj. siedziby podmiotu bezpośredniego inwestowania, a nie miejsca, w którym faktycznie są ponoszone nakłady inwestycyjne. W wielu przypadkach są to inne regiony kraju niż ten, w którym podmiot sprawozdawczy ma siedzibę. W konsekwencji dane prezentowane w tym układzie mogą nie odpowiadać rzeczywistej lokalizacji inwestycji na terytorium Polski. W związku z tym przy interpretacji prezentowanego poniżej regionalnego rozkładu stanów zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich należy zachować szczególną ostrożność.

Wykres 10. Stan zobowiązań netto z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w poszczególnych regionach według NUTS 2 na koniec 2023 roku

Na koniec 2023 roku w strukturze stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według regionów NUTS 2¹ odnotowano niewielkie zmiany w stosunku do poprzedniego roku. Największe zobowiązania netto (741,4 mld zł, tj. 54,5% ogółu stanu zobowiązań) odnotowano w przypadku regionu warszawskiego stołecznego, w którym od

¹ Klasyfikacja NUTS 2 obejmuje podział Polski na 17 jednostek – województwa oraz wydzielony z województwa mazowieckiego region warszawski stołeczny.

końca 2022 roku ich wartość wzrosła o 91,9 mld zł. Stale wysoka pozycja tego regionu wynika głównie z faktu, że zarejestrowano w nim najwięcej podmiotów sprawozdawczych mających status krajowych podmiotów bezpośredniego inwestowania, będących dysponentami środków zagranicznych inwestorów bezpośrednich. Drugą pozycję utrzymał region wielkopolski (134,3 mld zł, wzrost o 14,5 mld zł w stosunku do poprzedniego roku). Na kolejnym miejscu ponownie znalazł się region śląski (119,8 mld zł, wzrost o 11,4 mld zł).

Ramka 2. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych w latach 2019–2023

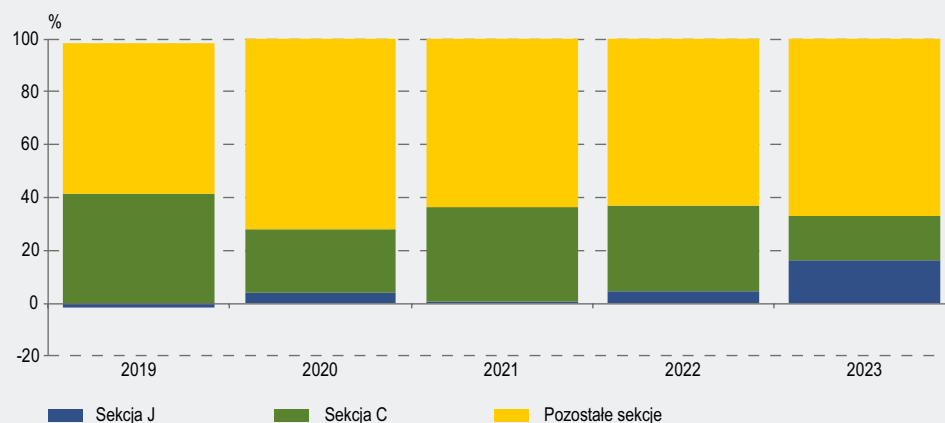
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (FDI) przez ustanowienie trwałej oraz długoterminowej obecności w kraju goszczącym inwestycje odgrywają istotną rolę w ułatwianiu międzynarodowej integracji gospodarczej. FDI będące katalizatorem wzrostu lokalnych inwestycji pełnią również funkcję katalizatora transferu technologii pomiędzy krajem eksportera kapitału a krajem goszczącym. Chociaż panuje powszechne przekonanie o pozytywnym wpływie FDI na gospodarkę, to jego efekty mogą być różne w zależności od branży, w którą jest zaangażowany zagraniczny inwestor bezpośredni. W przypadku niektórych rodzajów działalności gospodarczej (np. sektora usługowego) rozpoczęcie działalności inwestycyjnej nie wymaga zazwyczaj ponoszenia znacznych nakładów kapitałowych na początkowym etapie procesu inwestycyjnego, co może przełożyć się na szybsze generowanie znacznych zysków. Zagraniczne inwestycje w sektorze usług mogą tym samym przybierać zupełnie inny charakter niż inwestycje w przetwórstwie przemysłowym.

W niniejszej analizie zwrócono szczególną uwagę na jedną z branż, tj. informację i komunikację, która jest zaliczana do szeroko pojętego sektora usługowego. W skład rozpatrywanej sekcji J wchodzi przedsiębiorstwa zajmujące się działalnością wydawniczą (np. książek, periodyków, gier komputerowych, pozostałego oprogramowania), produkcyjną (tworzeniem filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych oraz produkcją nagrań dźwiękowych i muzycznych), telekomunikacyjną, działalnością związaną z oprogramowaniem, nadawaniem programów ogólnodostępnych i abonamentowych, doradztwem w zakresie informatyki, a także wszelkie działalności usługowe w zakresie informacji.

Rozpatrywany sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych jest przedmiotem zainteresowania wielu analityków oraz badaczy, głównie z dwóch powodów. Po pierwsze, sekcja J jest traktowana przez ekonomistów jako olej napędowy gospodarki. Świadczą o tym badania empiryczne¹, w których są przeprowadzane analizy powiązań branży informacyjno-komunikacyjnej ze wzrostem gospodarczym z wykorzystaniem nowych teorii rozwoju gospodarczego. Po drugie, rok 2023 był rokiem, w którym w branży informacja i komunikacja zaobserwowano znaczne transakcje pomiędzy przedsiębiorstwami zagranicznymi (nierezydentami) a krajowymi (rezydentami).

¹ Saba C.S., Ngepah N., Odhiambo N.M. (2023), Information and Communication Technology (ICT), Growth and Development in Developing Regions: Evidence from a Comparative Analysis and a New Approach, *Journal of the Knowledge Economy*; Aghaei M., Rezagholizadeh M. (2020), The Impact of Information and Communication Technology (ICT) on Economic Growth in the OIC Countries, *Economic and Environmental Studies*, 17(2), 42.

Wykres R2.1. Struktura branżowa transakcji z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2019–2023

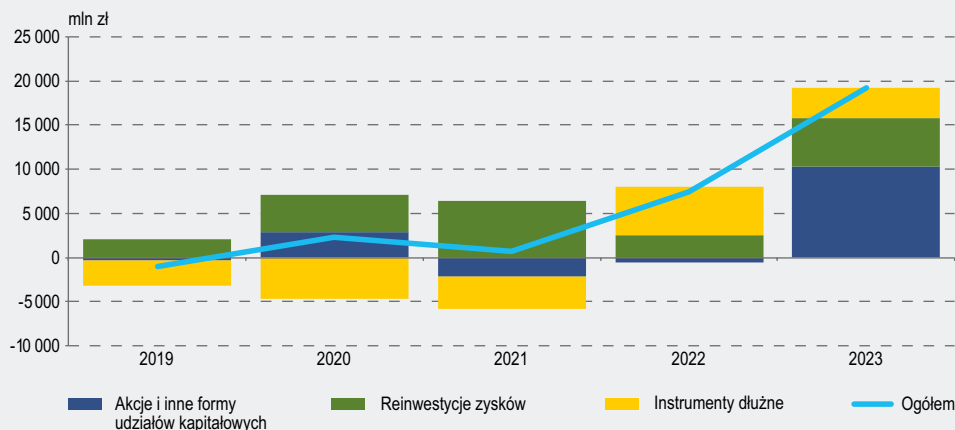

Uwaga: Sekcja J – Informacja i komunikacja, Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe.

W latach 2019–2022 udział sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych w napływie zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski był niewielki i wyniósł około 2%. Z kolei w 2023 roku zaobserwowano ponadośmiokrotny w stosunku do średniej i trzykrotny w stosunku do 2022 roku wzrost napływu inwestycji do sekcji J. Udział ten wzrósł do 16% i wynikał z pojedynczych transakcji o dużych wartościach, głównie w telekomunikacji oraz wśród polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania zajmujących się działalnością związaną z oprogramowaniem. Znaczne dokapitalizowywania podmiotów krajów przez zagranicznych inwestorów były następstwem inwestycji rozpoczętych przez tych inwestorów w poprzednich latach. W 2023 roku w branży informacja i komunikacja pojawiły się również transakcje klasyfikowane do transakcji z tytułu fuzji i przejęć, które zachodziły pomiędzy stronami wcześniej niepowiązanymi kapitałowo.

W 2023 roku, w przeciwieństwie do wcześniejszych lat, główny napływ kapitału inwestycyjnego do polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania klasyfikowanych w sekcji J zaobserwowano z tytułu instrumentów udziałowych (głównie akcji i innych form udziałów kapitałowych). Drugim składnikiem napływu były reinwestowane zyski, wynikające przede wszystkim ze wzrostu zysków osiągniętych przez krajowych rezydentów (o 28% w stosunku do poprzedniego roku) przy równocześnie niższej wartości zadeklarowanych przez te podmioty dywidend (o 25% w porównaniu z 2022 rokiem).

Inwestorzy bezpośredni dokonujący inwestycji w Polsce byli jedynie jednym z ogniw łańcucha podmiotów powiązanych kapitałowo. Podmioty dominujące tych zagranicznych grup kapitałowych były zlokalizowane zarówno w krajach europejskich (np. Francja), jak i pozaeuropejskich (Chiny, Stany Zjednoczone). Zaobserwowany w 2023 roku napływ zagranicznego kapitału inwestycyjnego do Polski do branży technologii informacyjno-komunikacyjnych odbywał się m.in. przy wykorzystaniu zależnych spółek córek zlokalizowanych w krajach klasyfikowanych jako tzw. raje podatkowe.

Wykres R2.2. Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski w sektorze informacja i komunikacja w latach 2019–2023

Analizując transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w branży informacja i komunikacja, należy wspomnieć o polskim sektorze kreatywnym (*GameDev*), określanym przez ekonomistów jako „jeden z flagowych produktów eksportowych Polski”². W Polsce *GameDev*, dla którego wartość światowego rynku ma wzrosnąć do 2024 roku mniej więcej o 218,7 mld USD, w 2023 roku odegrał większą rolę w statystyce inwestycji bezpośrednich niż w poprzednich latach. Może to świadczyć o zwiększonym zainteresowaniu zagranicznych inwestorów polskimi studiami deweloperskimi, które w ciągu kilku ostatnich lat stały się znaczącymi graczami w światowej branży gamingowej. Szacuje się, że w Polsce w *GameDevie* funkcjonuje około 500 firm, przy czym są to zarówno duże międzynarodowe studia zatrudniające po kilkaset osób, jak i mniejsze podmioty. Obserwuje się, że światowe spółki gamingowe (np. azjatyckie) są zainteresowane nie tylko dużymi podmiotami, lecz także mniejszymi studiami deweloperskimi, których pierwsze opracowane produkty cyfrowe spotkały się z pozytywnym odbiorem społeczności graczy. Wspomniane zachowanie dużych międzynarodowych podmiotów gamingowych może się wiązać z chęcią przejmowania praw autorskich do tytułów cyfrowych osiągających znaczną popularność.

W 2024 roku możemy spodziewać się kontynuacji napływu zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski do sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych.

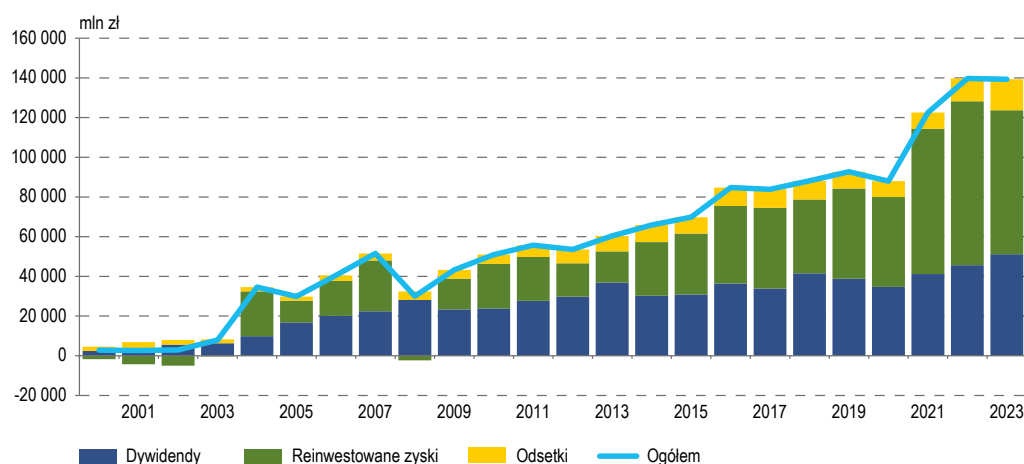
² Świącicki I., Ilnicki R., Krawczyk S., Włodarczyk A., Biga B., Wojnar K. (2023), Rola przemysłów kreatywnych w gospodarce i możliwości wsparcia publicznego, Polski Instytut Ekonomiczny, Warszawa.

1.3. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce

Dochody zagranicznych inwestorów bezpośrednich z tytułu dokonanych w Polsce inwestycji bezpośrednich w 2023 roku osiągnęły wartość 139,3 mld zł. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota dochodów niemal się nie zmieniła (139,7 mld zł w 2022 roku).

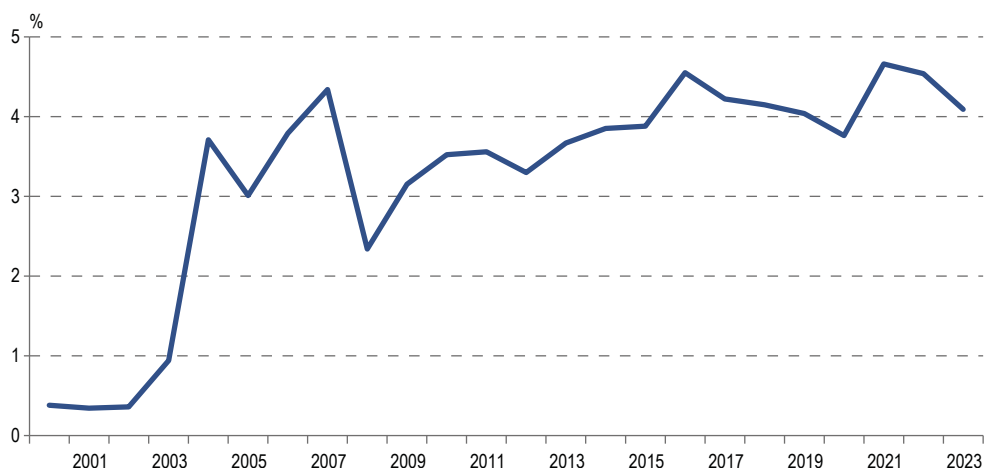
Podobnie jak w poprzednim roku, również w 2023 roku największe znaczenie w strukturze dochodów pod względem rodzajowym miały reinwestowane zyski (52,1%), które jednak w omawianym okresie spadły o 10 mld zł (z 82,6 mld zł w 2022 roku do 72,6 mld zł w 2023 roku). Spadek ten mógł mieć związek ze słabszą koniunkturą gospodarczą, a w jej następstwie z pogorszeniem sytuacji finansowej przedsiębiorstw, zarówno krajowych, jak i z udziałem kapitału zagranicznego. Dywidendy i odsetki odnotowały wzrost. Dywidendy wzrosły o 5,5 mld zł (z 45,6 mld zł w 2022 roku do 51,1 mld zł w 2023 roku) i stanowiły 36,7% dochodów ogółem, natomiast odsetki wzrosły o 5,5 mld zł (z 45,6 mld zł w 2022 roku do 51,1 mld zł w 2023 roku).

Wykres 11. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023

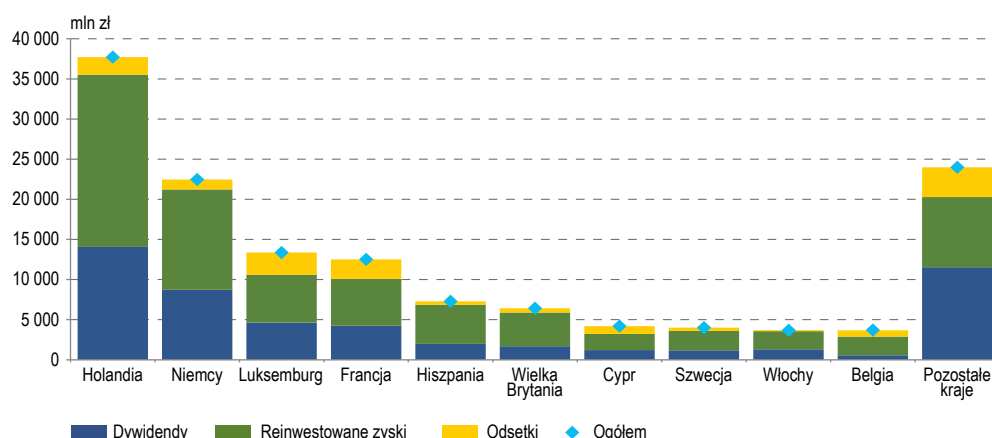
W 2023 roku dochody ogółem z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce stanowiły 4,1% PKB w cenach bieżących i były niższe niż rok wcześniej, co ma związek z odmienną dynamiką zmian dochodów i PKB. W porównaniu z poprzednim rokiem dochody pozostały na tym samym, historycznie wysokim poziomie, natomiast dynamika PKB się obniżyła, choć tempo wzrostu było dodatnie. Warto dodać, że w czasie obowiązywania 19-procentowej stawki CIT (tj. od 2004 roku) udział dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w PKB wynosił przeciętnie 3,8%.

Wykres 12. Udział dochodów ogółem z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023

W 2023 roku największą część dochodów z bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce wygenerowały podmioty stanowiące własność inwestorów bezpośrednich będących rezydentami z krajów Unii Europejskiej (87%). W szczególności były to firmy, w których udziały mieli inwestorzy z Holandii (37,7 mld zł, 27,1% dochodów ogółem), Niemiec (23,4 mld zł, 16,1% dochodów ogółem), Luksemburga (13,4 mld zł, 9,6% dochodów ogółem) oraz Francji (12,5 mld zł, 9% dochodów ogółem). Warto podkreślić, że podmioty z tych państw więcej dochodów pozostawiły w krajowych podmiotach bezpośredniego inwestowania w postaci reinwestowanych zysków, niż deklarowały w formie dywidendy.

Wykres 13. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku według kraju inwestora bezpośredniego

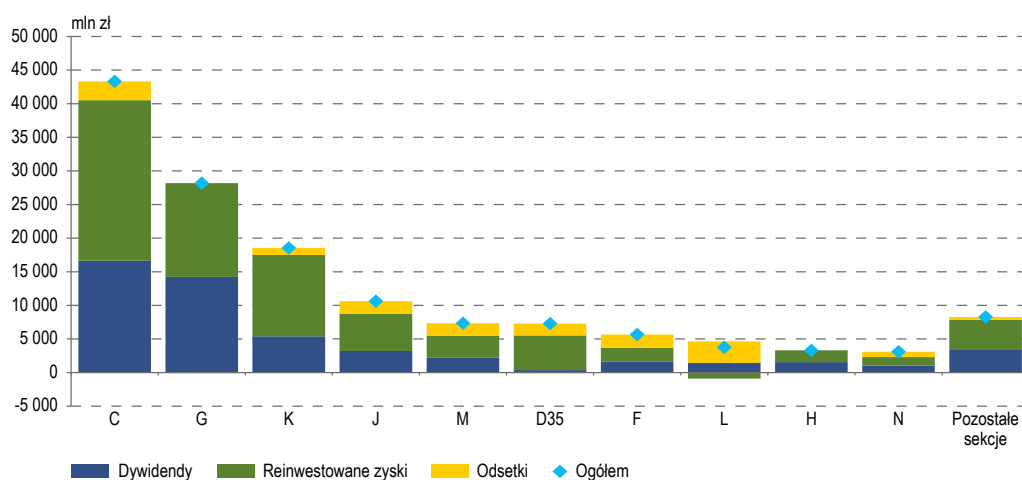
W 2023 roku odnotowano znaczący wzrost udziału dochodów w dochodach ogółem polskich podmiotów bezpośredniego inwestowania posiadających inwestorów z Irlandii i Hiszpanii, do czego mógł się przyczynić znaczny wzrost napływu kapitału z tych krajów. W przypadku

Wykres 14. Stopa wzrostu oraz wartość dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku według kraju inwestora bezpośredniego

Wykres 15. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według siedziby inwestora bezpośredniego i siedziby podmiotu dominującego (UIC) w 2023 roku

W 2023 roku struktura dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w podziale na rodzaje działalności gospodarczej była podobna do tej z 2022 roku. Największą część dochodów w 2023 roku wygenerowały inwestycje w sektorze przetwórstwa przemysłowego (43,3 mld zł, czyli 31,1% dochodów ogółem). Nieco ponad jedna piąta dochodów (28,1 mld zł) przypadła na podmioty bezpośredniego inwestowania działające w branży handel hurtowy i detaliczny (sekcja G). Dochody uzyskane z działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K) wyniosły 18,5 mld zł (13,3%), a w sektorze informacji i komunikacji (sekcja J) ukształtowały się na poziomie 10,6 mld zł (7,6% dochodów ogółem).

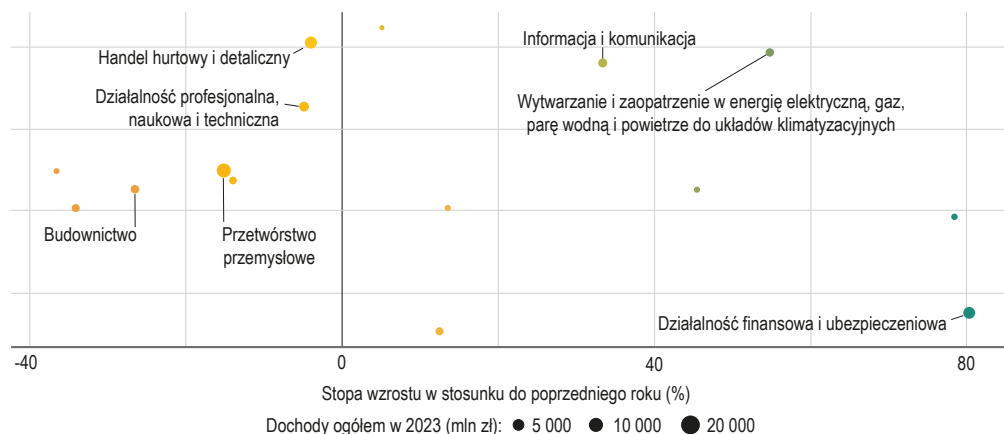
Wykres 16. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej

C – Przetwórstwo przemysłowe; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; J – Informacja i komunikacja; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych; F – Budownictwo; L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; H – Transport i gospodarka magazynowa; N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca.

Biorąc pod uwagę rodzaje działalności, które wygenerowały najwyższe dochody z tytułu zagranicznych inwestycji w Polsce w 2023 roku, największą stopę wzrostu udziału dochodów poszczególnych sekcji w dochodach ogółem odnotowano w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K), działalności związanej z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D35) oraz informacją i komunikacją (sekcja J). Były to sekcje, których dochody nie przekroczyły 20 mld zł. Sektory, które w ujęciu kwotowym osiągnęły przychody przekraczające 20 mld zł, odnotowały natomiast ujemną stopę wzrostu omawianego udziału. Zalicza się do nich: przetwórstwo przemysłowe (sekcja C) oraz handel hurtowy i detaliczny (sekcja G).

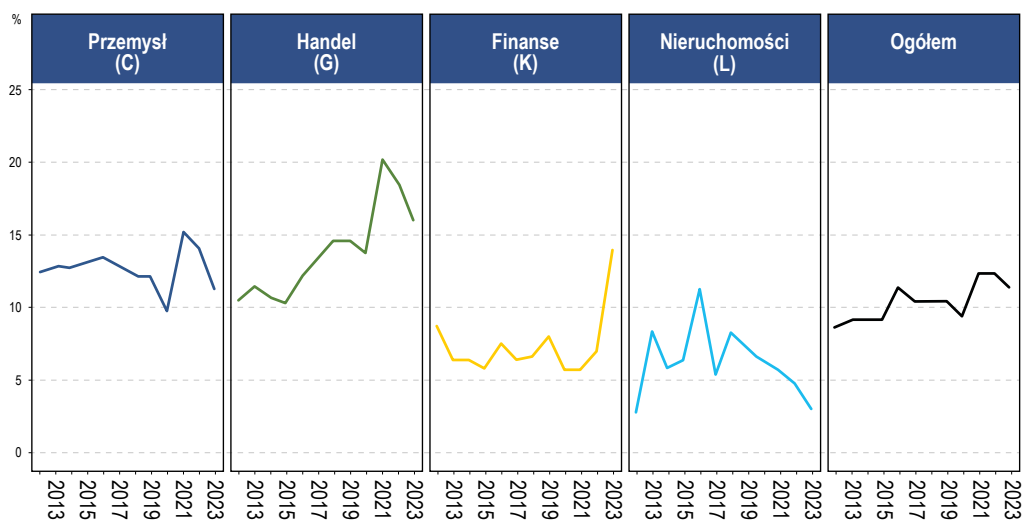
Wykres 17. Stopa wzrostu oraz wartość dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej

W 2023 roku wartość wskaźnika dochodowości² we wszystkich branżach będących przedmiotem zainteresowania inwestorów bezpośrednich zmniejszyła się z 12,6% do 11,3% (o 1,3 pkt proc.). Podobnie jak przed rokiem, również w 2023 roku najwyższą dochodowością charakteryzowały się inwestycje w działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym (16%). Drugie miejsce zajęła działalność finansowa i ubezpieczeniowa (14%). Na trzecie miejsce spadła produkcja przemysłowa (11,2%). Spadek dochodowości działalności związanej z handlem w 2023 roku może wynikać z wygasania efektów obserwowanego w latach 2021–2022 odbicia popandemicznego oraz wysokiego poziomu inflacji, natomiast wysoka dochodowość w działalności finansowej i ubezpieczeniowej była rezultatem nienakładania na banki dodatkowych obciążeń, jakie obowiązywały w poprzednim roku (w 2022 roku banki zostały zobligowane do pokrycia kosztów wakacji kredytowych). Ponadto dodatkowym zobowiązaniem była konieczność tworzenia rezerw na kredyty frankowe.

² Wskaźnik dochodowości to iloraz dochodu z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w danym roku przez stan zobowiązań wobec inwestorów zagranicznych z poprzedniego roku.

Wykres 18. Wskaźniki dochodowości w wybranych rodzajach działalności gospodarczej podmiotów bezpośredniego inwestowania w Polsce w latach 2012–2023

Przemysł (C) – Przetwórstwo przemysłowe; Handel (G) – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; Finanse (K) – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; Nieruchomości (L) – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; Ogółem – dochody ogółem z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce.

Uwaga: pokazane branże generują ponad 67% dochodów ogółem z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich.

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą

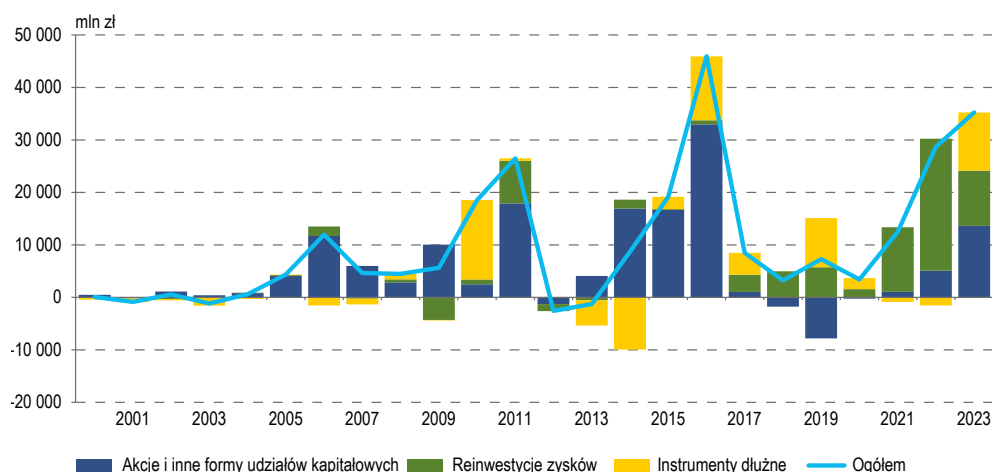
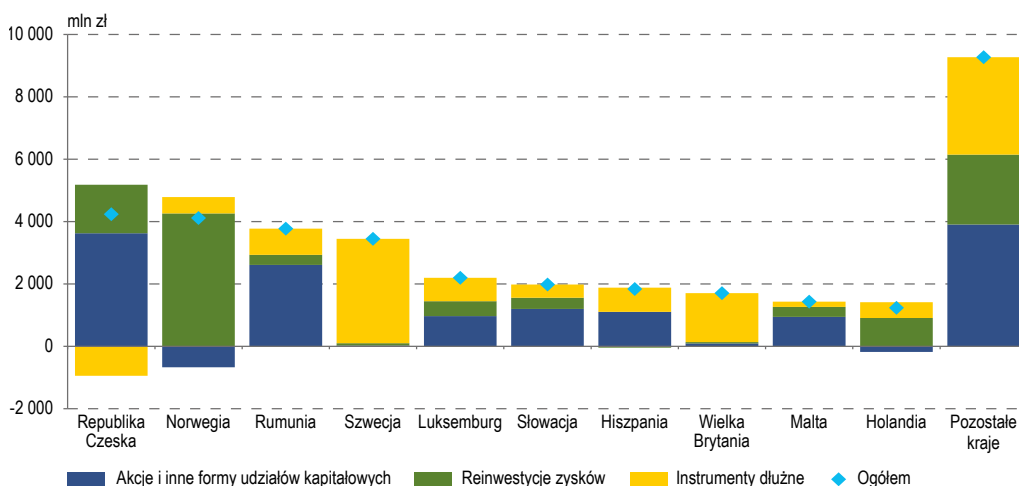
W 2023 roku po raz kolejny z rzędu odnotowano wzrost wartości transakcji z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich. Odmiennie niż w poprzednich latach, kiedy dominowały reinwestycje zysków, w 2023 roku najwyższy udział w odpływie kapitału miały transakcje związane z nabyciem akcji i innych form udziałów kapitałowych.

W efekcie wzrostu wartości transakcji w 2023 roku nastąpił również wzrost stanu należności z tytułu polskich inwestycji za granicą. Dochody z inwestycji natomiast, po tym jak w 2022 roku osiągnęły historycznie wysokie wartości, w 2023 roku obniżyły się do poziomu z 2021 roku.

2.1. Transakcje polskich inwestorów bezpośrednich

W 2023 roku wartość netto transakcji z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą wyniosła 35,2 mld zł i była o 22,7% wyższa niż rok wcześniej. Pod względem rodzajowym transakcje były znacznie bardziej wyrównane kwotowo niż w poprzednim roku. Największą część odpływów stanowiły transakcje z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych (13,6 mld zł). Transakcje na instrumentach dłużnych wyniosły 11,1 mld zł, co było związane ze zwiększeniem zobowiązań zagranicznych podmiotów bezpośredniego inwestowania wobec polskich inwestorów bezpośrednich. Reinwestycje zysków, które dominowały w 2022 roku, w 2023 spadły o 58,2% (z 25,2 mld zł do 10,5 mld zł), na co miał wpływ spadek zysków osiągniętych przez zagraniczne podmioty bezpośredniego inwestowania.

W 2023 roku największą aktywność polskich inwestorów bezpośrednich odnotowano w Republice Czeskiej (4,2 mld zł), Norwegii (4,1 mld zł) oraz Rumunii (3,8 mld zł). W porównaniu z poprzednim rokiem nastąpiła znacząca zmiana na drugim i trzecim miejscu, które w 2022 roku zajmowały odpowiednio Niemcy i Węgry. W Republice Czeskiej i Rumunii dominującą formą inwestowania było nabywanie akcji i innych form udziałów kapitałowych (odpowiednio 3,6 mld zł i 2,6 mld zł), natomiast w Norwegii reinwestycje zysków (4,3 mld zł) przy jednoczesnym ujemnym saldzie transakcji z tytułu akcji i innych udziałów kapitałowych (-0,7 mld zł).

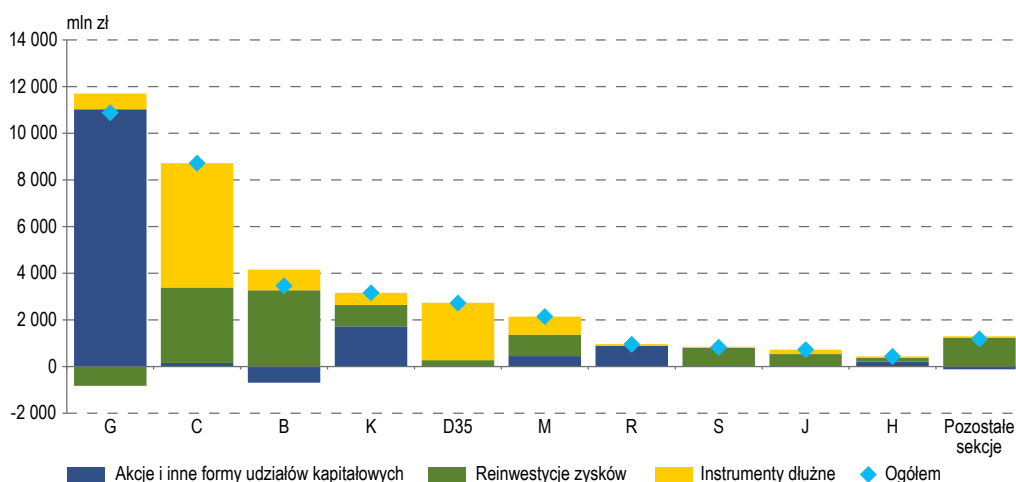
Wykres 19. Transakcje związane z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w latach 2000–2023**Wykres 20.** Struktura geograficzna transakcji związanych z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w 2023 roku

W 2023 roku wzrost transakcji ogółem z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich odnotowano w branżach związanych z handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych i motocykli (10,9 mld zł) oraz przetwórstwem przemysłowym (8,7 mld zł). Na kolejnych miejscach znalazły się: górnictwo i wydobywanie (3,4 mld zł), działalność finansowa i ubezpieczeniowa (3,2 mld zł) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych (2,7 mld zł).

Z punktu widzenia rodzaju dokonanej inwestycji podmioty z Polski inwestujące w branżę związaną z handlem hurtowym i detalicznym oraz w działalność finansową i ubezpieczeniową przeznaczają środki na zakup akcji i innych form udziałów kapitałowych

(odpowiednio 11 mld zł i 1,7 mld zł). W górnictwie i wydobywaniu dominowały reinwestycje zysków (3,3 mld zł), a w branży związanej z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych – inwestycje w instrumenty dłużne (2,5 mld zł). W przetwórstwie przemysłowym natomiast na poziom salda transakcjiłożyły się zarówno inwestycje w instrumenty dłużne (5,3 mld zł), jak i reinwestycje zysków (3,2 mld zł).

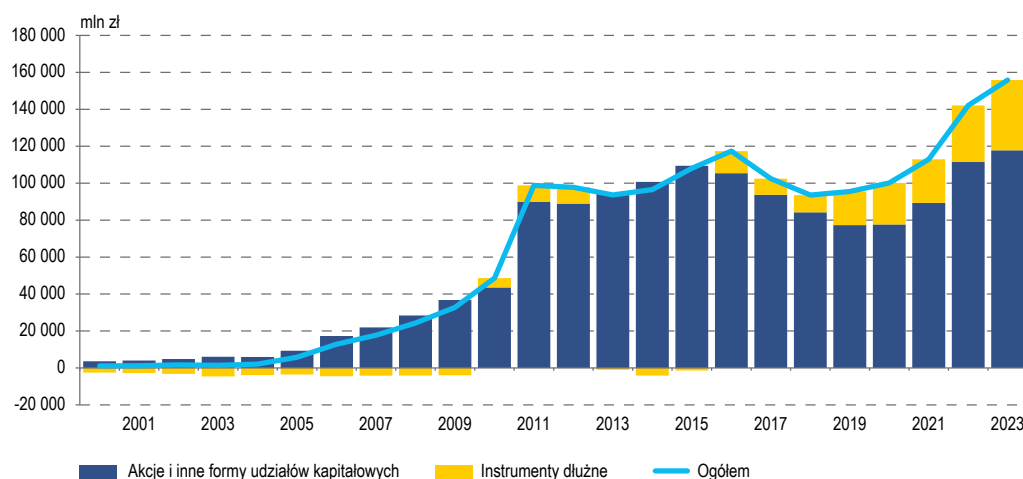
Wykres 21. Struktura branżowa transakcji związanych z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w 2023 roku (sekcje PKD)

G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; C – Przetwórstwo przemysłowe; B – Górnictwo i wydobywanie; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; D35 – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze do układów klimatyzacyjnych; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; S – Pozostała działalność usługowa; J – Informacja i komunikacja; H – Transport i gospodarka magazynowa.

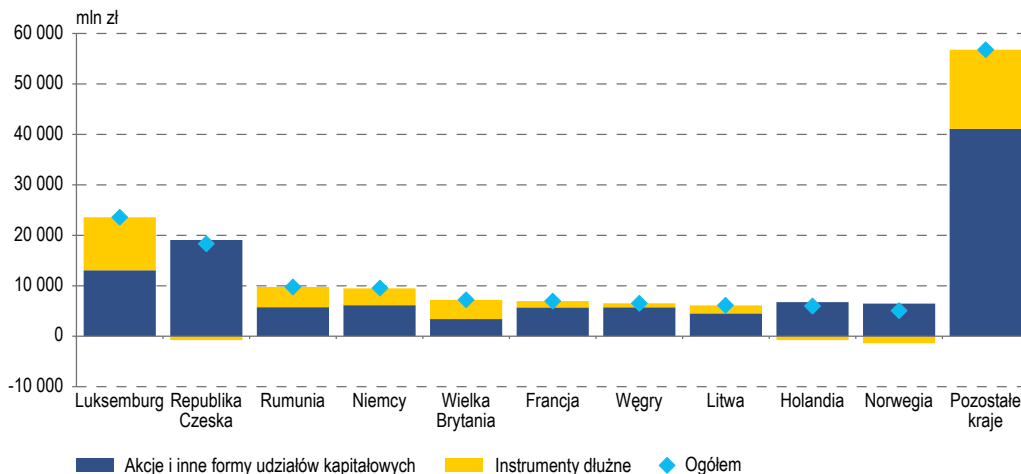
2.2. Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą

Na koniec 2023 roku należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą zwiększyły się o 9,7% i wyniosły 155,8 mld zł (142,1 mld zł w 2022 roku). Podobnie jak w poprzednich latach, dominowały należności z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych. Na koniec 2023 roku stanowiły one 75,6% łącznej kwoty należności, podczas gdy rok wcześniej wskaźnik ten wynosił 78,4%. W ujęciu wartościowym należności z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych wyniosły 111,4 mld zł w 2022 roku i 117,8 mld zł w 2023 roku (wzrost o 5,7%). Należności z tytułu instrumentów dłużnych ukształtowały się na poziomie 38 mld zł i były wyższe o 7,4 mld zł (24,2%) w porównaniu z 2022 rokiem, kiedy wyniosły 30,6 mld zł.

Wykres 22. Stany należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023

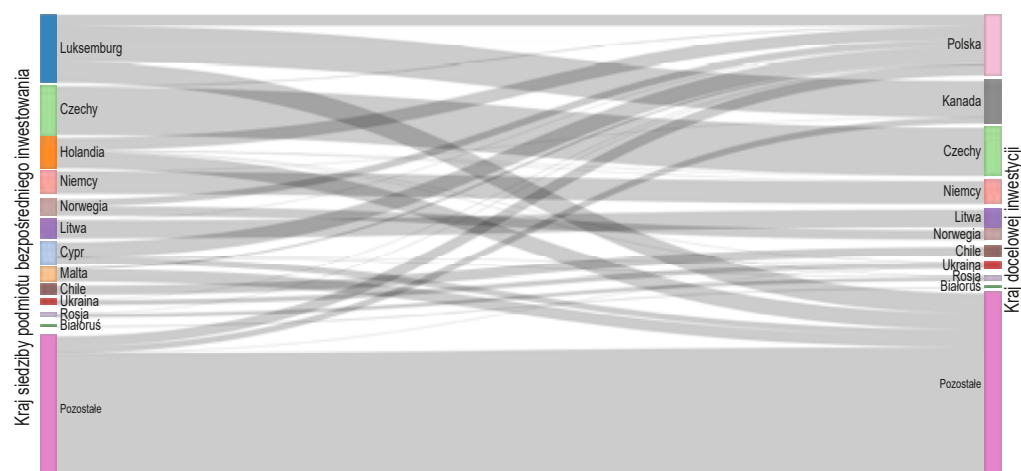
Struktura geograficzna stanu należności rezydentów z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą nieznacznie się zmieniła w stosunku do poprzedniego okresu. Na pierwszym miejscu, z najwyższymi dodatnimi należnościami, pozostał Luksemburg (23,6 mld zł), a drugie zajęła Republika Czeska (18,3 mld zł). Kolejne kraje to Rumunia (9,8 mld zł) i Niemcy (9,5 mld zł). We wszystkich czterech państwach dominowały należności z tytułu akcji i innych form udziałów kapitałowych, które stanowiły 72% ich należności ogółem. Podobnie jak w poprzednich latach, zaobserwowano ujemny stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w Szwecji (-0,95 mld zł). Był on jednak dużo niższy niż w poprzednim roku (-5,4 mld zł). Oznacza to, że w ciągu roku spadły zobowiązania z tytułu dłużnych instrumentów finansowych podmiotów mających siedzibę w Polsce względem ich spółek córek zarejestrowanych w Szwecji. Zobowiązania te w 2022 roku były istotnie wyższe niż należności z tytułu instrumentów dłużnych tych spółek wobec spółek matek z siedzibą w Polsce.

Wykres 23. Struktura geograficzna należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku

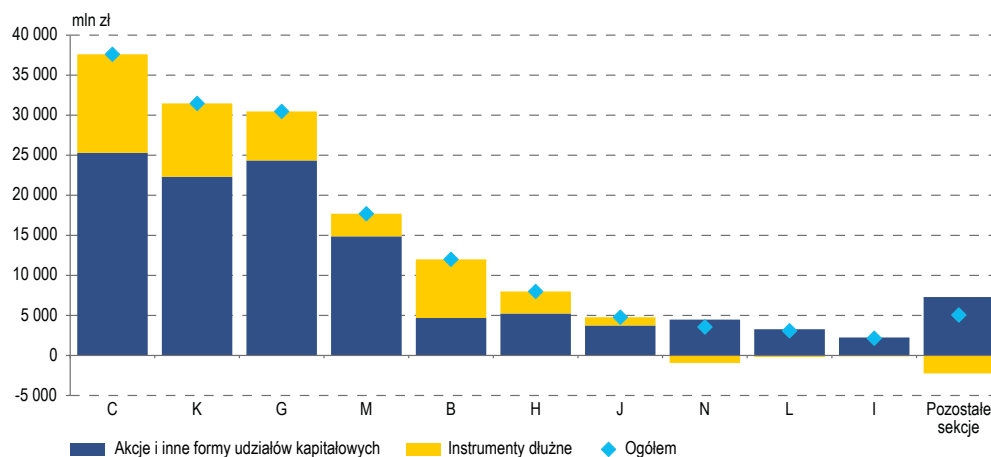
Wykres 24 jest rozszerzeniem analizy struktury geograficznej należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku. Pokazuje on, gdzie docelowo trafiają inwestycje dokonywane przez podmioty krajowe. Z danych wynika, że w 2023 roku, podobnie jak rok wcześniej, duża część inwestycji bezpośrednich dokonywanych przez rezydentów – w szczególności w Luksemburgu, Holandii i Cyprze – była docelowo realizowana w państwach trzecich. Może to oznaczać, że podmioty bezpośredniego inwestowania mające siedziby w tych krajach były wykorzystywane do optymalizacji struktur inwestycyjnych. Dodatkowo duża część inwestycji realizowanych przez podmioty krajowe za pośrednictwem podmiotów bezpośredniego inwestowania docelowo trafiała z powrotem do Polski, w szczególności z Luksemburga, Cypru i Holandii.

Wykres 24. Kraj podmiotu bezpośredniego inwestowania i kraj docelowej inwestycji według stanów należności inwestorów kontrolowanych przez rezydentów na koniec 2023 roku

Struktura stanu należności na koniec 2023 roku według rodzaju działalności zagranicznych podmiotów bezpośredniego inwestowania nie zmieniła się istotnie w porównaniu z 2022 rokiem. Najwyższe należności względem polskich inwestorów bezpośrednich odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (37,6 mld zł), a w dalszej kolejności w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (31,5 mld zł), handel hurtowy i detaliczny (30,5 mld zł) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (17,7 mld zł). Pojawiające się ujemne stany należności z tytułu instrumentów dłużnych (sekcja N) oznaczają, że podmioty z siedzibą w Polsce mają zobowiązania z tytułu dłużnych instrumentów finansowych względem zagranicznych spółek zajmujących się tą działalnością.

Wykres 25. Struktura branżowa należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku

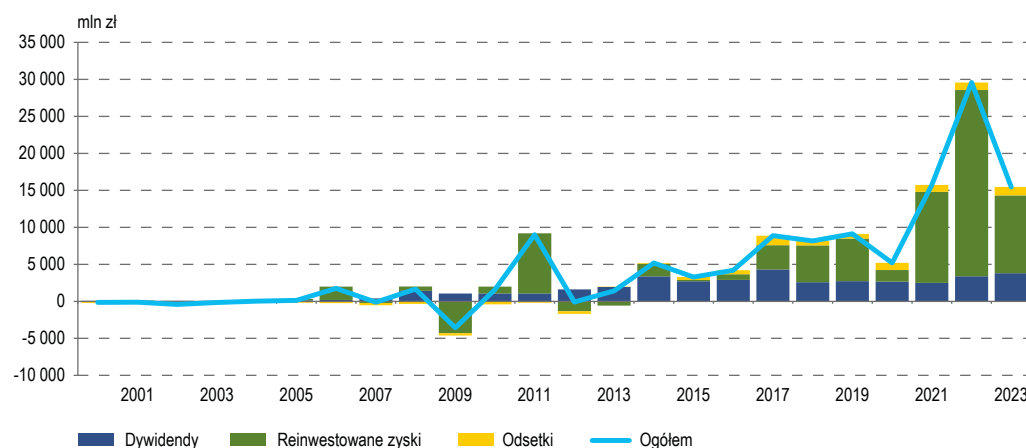

C – Przetwórstwo przemysłowe; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; B – Górnictwo i wydobywanie; H – Transport i gospodarka magazynowa; J – Informacja i komunikacja; N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości; I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.

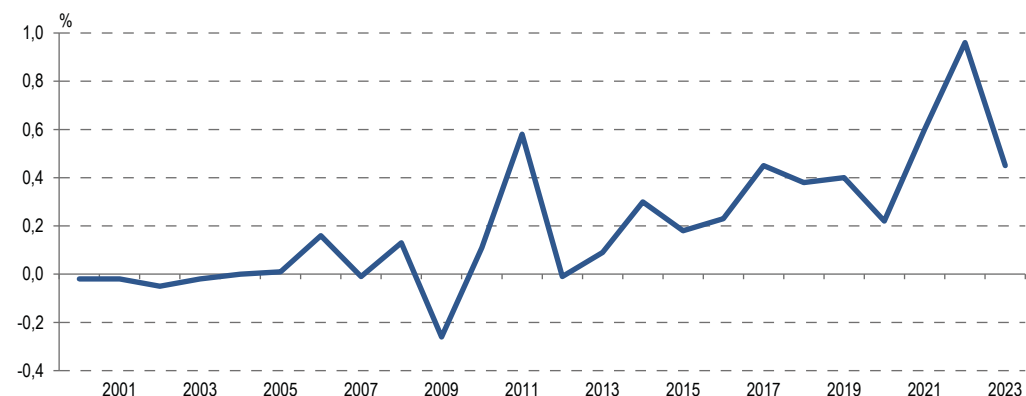
2.3. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą

W 2023 roku łączne dochody rezydentów z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą osiągnęły poziom 15,5 mld zł. Kwota ta była o 47,7% niższa niż w 2022 roku, kiedy wyniosła 29,6 mld zł (spadek o 14,1 mld zł).

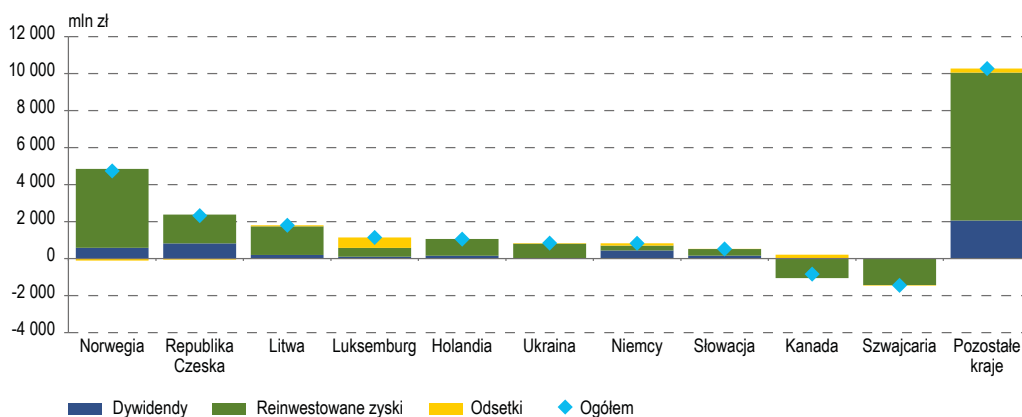
Dochody z tytułu bezpośrednich inwestycji realizowanych przez polskich rezydentów za granicą zostały przeznaczone głównie na reinwestycje, które wyniosły 10,5 mld zł, czyli 68,1% dochodów ogółem. Warto dodać, że reinwestowane zyski spadły o 58,2% w porównaniu z poprzednim rokiem, w którym ukształtowały się na poziomie 25,2 mld zł. Zadeklarowane dywidendy stanowiły 24,6% dochodów ogółem i wyniosły 3,8 mld zł, a naliczone odsetki niespełna 1,1 mld zł (7,3%). W porównaniu z wynikami z 2022 roku odnotowano wzrost zadeklarowanych dywidend o 0,41 mld zł oraz wzrost dochodów z wierzytelności o 0,1 mld zł.

Wykres 26. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023

W 2023 roku, po jednorazowym silnym wzroście w 2022 roku, obniżył się udział dochodów ogółem z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w PKB w cenach bieżących. W 2023 roku wyniósł on 0,5 pkt proc. (wobec 1% w 2022 roku).

Wykres 27. Udział dochodów ogółem z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023

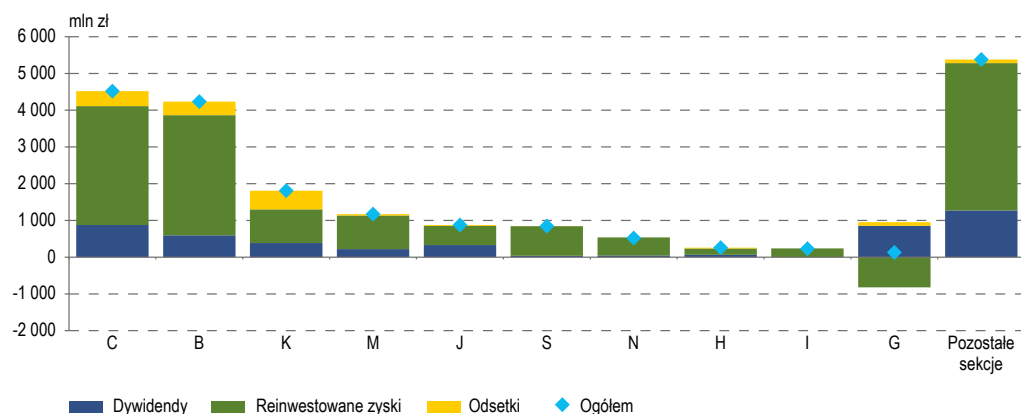
W 2023 roku głównym źródłem dochodów z polskich inwestycji bezpośrednich za granicą były dochody podmiotów bezpośredniego inwestowania z siedzibą w Norwegii (4,5 mld zł, 30,7% dochodów ogółem), Republice Czeskiej (2,3 mld zł, 15% dochodów ogółem), na Litwie (1,8 mld zł, 11,7% dochodów ogółem) oraz w Luksemburgu (1,1 mld zł, 7,4%). W porównaniu z 2022 rokiem odnotowano znaczący wzrost dochodów podmiotów zlokalizowanych na Litwie. W Norwegii, Republice Czeskiej i na Litwie najważniejszą częścią dochodów z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych były reinwestowane zyski, natomiast w Luksemburgu odsetki.

Wykres 28. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku w podziale geograficznym

W 2023 roku w analizowanych sektorach dochody wygenerowane przez zagraniczne podmioty bezpośredniego inwestowania były dodatnie. Wszystkie odnotowały również dodatnie dochody z tytułu dywidend. Reinwestowane zyski w wartościach ujemnych pojawiły się natomiast przy handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych i motocykli, co oznacza, że wypłacone dywidendy przekraczały osiągnięte zyski.

Najwyższe dochody (4,5 mld zł) osiągnęły zagraniczne podmioty bezpośredniego inwestowania z branży przetwórstwa przemysłowego. Na dalszych pozycjach uplasowały się firmy działające w branżach: górnictwo i wydobywanie (dochód w wysokości 4,2 mld zł) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa (1,8 mld zł). Warto dodać, że struktura omawianych dochodów była zróżnicowana, przy czym w większości branż największy udział miały dochody z tytułu reinwestowanych zysków.

Wykres 29. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku według rodzaju działalności gospodarczej

C – Przetwórstwo przemysłowe; B – Górnictwo i wydobywanie; K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; J – Informacja i komunikacja; S – Pozostała działalność usługowa; N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; H – Transport i gospodarka magazynowa; I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli.

Nota metodyczna

Nota metodyczna

Standard statystyki inwestycji bezpośrednich

Narodowy Bank Polski od 1996 roku publikuje dane o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich zgodnie z międzynarodowymi standardami, stopniowo wdrażając ich kolejne wersje.

Podstawowym standardem, zawierającym kompleksowe zasady statystyki dotyczące inwestycji bezpośrednich, jest dokument Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) zatytułowany: *The Benchmark Definition of Foreign Direct Investment 4th edition (Benchmark Definition)*. Dokument ten opracowano po raz pierwszy w 1983 roku i od tego czasu był kilkakrotnie aktualizowany. W 2008 roku powstała czwarta, aktualna wersja tego standardu, która jest powszechnie stosowana przez wiele państw³.

Zasady zawarte w *OECD Benchmark Definition of Foreign Investment 4th edition* są w pełni spójne z koncepcją i definicjami inwestycji bezpośrednich zawartymi w aktualnej, szóstej edycji standardu Międzynarodowego Funduszu Walutowego dotyczącego bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej⁴. Są także zgodne z systemem rachunków narodowych SNA 2008 i jego europejskim odpowiednikiem ESA 2010⁵. Warto dodać, że trwają prace nad aktualizacją omawianych standardów. Ich przedmiotem są m.in.: zasady kwalifikowania podmiotów do jednostek zależnych i stowarzyszonych, ustalenie obowiązujących zasad wyceny tych podmiotów i tzw. *cash pooling*.

Standardy opublikowane przez OECD koncentrują się na zagranicznych inwestycjach bezpośrednich. Określają: sposoby przedstawiania należności i zobowiązań, metody prezentowania transakcji oraz sposoby ujawniania dochodów z tytułu bezpośrednich inwestycji zagranicznych – w postaci zagregowanej lub w podziale na kraje, w których mają siedziby partnerzy transakcji, a także na rodzaje działalności gospodarczej.

Bazując na standardach określonych w *OECD Benchmark Definition*, Narodowy Bank Polski publikuje dane zgodnie z potrzebami użytkowników. Jednocześnie, wypełniając międzynarodowe zobowiązania, NBP przekazuje organizacjom międzynarodowym dane o inwestycjach bezpośrednich zgodnie z zapotrzebowaniem tych instytucji.

Stosowane obecnie standardy określające zasady kompilacji i prezentacji danych z zakresu statystyk inwestycji bezpośrednich dopuszczają różne metody zbierania danych i wyceny aktywów. W związku z tym w polskiej statystyce występują różnice pomiędzy danymi prezentowanymi według tych standardów a danymi określonymi zgodnie z zasadami wdrożonymi na poziomie Unii Europejskiej.

³ OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment – 4th edition, 2008, OECD.

⁴ Balance of Payments and International Investment Position Manual – 6th edition, 2007, MFW.

⁵ European System of Accounts (Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych) wprowadzony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 549/2013.

Zgodnie ze standardami określonymi w *OECD Benchmark Definition* preferowaną metodą wyceny aktywów i pasywów finansowych jest ich wartość rynkowa. W przypadku gdy określenie wartości rynkowej nie jest możliwe, dopuszczalne są inne metody wyceny, będące przybliżeniem wartości rynkowej. Według zasad przyjętych na poziomie UE podmioty raportujące w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej prezentują inwestycje w akcje notowane na giełdzie zgodnie z wyceną rynkową. Pozostałe formy udziałów kapitałowych lub zaangażowania kapitałowego o podobnym charakterze są wykazywane w wartości kapitałów własnych przypadających na udziałowca.

Kolejna różnica dotyczy ujmowania zobowiązań funduszy inwestycyjnych. Zgodnie z decyzją podjętą na forum UE aktywa i zobowiązania funduszy inwestycyjnych nie są ujmowane w inwestycjach bezpośrednich, nawet jeżeli przekroczą próg 10% głosów. Standardy OECD pozostawiają natomiast krajom wybór odnośnie do sposobu ujęcia tych zobowiązań.

W niniejszym raporcie NBP prezentuje stany zobowiązań (i odpowiednio należności) z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich (polskich inwestycji bezpośrednich za granicą), a nie skumulowane wartości transakcji. Stany, w przeciwieństwie do skumulowanych transakcji, uwzględniają stany na początek okresu powiększone o salda transakcji, zmiany wyceny, różnice kursowe oraz reklasyfikacje.

Należy nadmienić, że w relacjach między powiązаныmi podmiotami w Polsce nie występują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe; z tego względu nie są one prezentowane w polskiej statystyce inwestycji bezpośrednich. Temat ten jest na bieżąco monitorowany i w razie potrzeby dane zawarte w raporcie mogą zostać uzupełnione o te rezerwy.

W przypadku inwestycji bezpośrednich w Polsce przedstawione w raporcie dane o inwestycjach bezpośrednich nie uwzględniają transakcji, stanów i dochodów podmiotów specjalnego przeznaczenia zarejestrowanych w Polsce. Operacje dokonywane przez te podmioty są formalnie zgodne z obowiązującą definicją inwestycji bezpośrednich, jednak ze względu na swój charakter nie odpowiadają tradycyjnemu rozumieniu inwestycji bezpośrednich. Zgodnie z zaleceniami organizacji międzynarodowych nie są uwzględniane w prezentacji według kierunków inwestycji. W przypadku Polski wpływ tych podmiotów jest zaniedbywalny.

Źródła danych o inwestycjach bezpośrednich

Podstawowym źródłem danych o inwestycjach bezpośrednich w Polsce i polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą są sprawozdania podmiotów (nazywanych w raporcie także podmiotami sprawozdawczymi), przesyłane w wyznaczonych terminach do Narodowego Banku Polskiego. Dane te są dostarczane NBP na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej przez banki oraz przez pozostałych rezydentów⁶. Dane są zbierane od

⁶ Podstawę prawną zbierania danych o inwestycjach bezpośrednich w Polsce stanowią: Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 sierpnia 2017 roku w sprawie przekazywania Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej (Dz. U. z dnia 18 sierpnia 2017 roku, poz. 1548) oraz Uchwała nr 78/2009 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 29 października 2009 roku w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz międzynarodowej pozycji inwestycyjnej z późniejszymi zmianami (Dz. Urz. NBP z dnia 19 listopada 2009 roku, nr 18, poz. 20).

rezydentów, których suma aktywów i pasywów zagranicznych przekracza 7 mln zł (osoby fizyczne) lub 10 mln zł (pozostali rezydenci inni niż firmy inwestycyjne). Firmy inwestycyjne (w tym banki) sporządzają sprawozdania niezależnie od wielkości posiadanych aktywów i pasywów zagranicznych.

Informacje przekazywane przez podmioty sprawozdawcze inne niż firmy inwestycyjne dotyczą ich własnych transakcji. Z kolei firmy inwestycyjne (w tym banki) prowadzące rachunki papierów wartościowych przekazują dane na temat własnych transakcji oraz dostarczają dane zbiorcze dotyczące klientów tych instytucji.

Źródłem danych o inwestycjach bezpośrednich, które wycenia się na podstawie papierów wartościowych, są sprawozdania przesyłane przez polskich inwestorów (na temat aktywów) oraz emitentów lub pośredników finansowych (na temat pasywów). Sprawozdania te zawierają dane w podziale na poszczególne papiery wartościowe. Dane są zbierane metodą „papier po papierze”⁷.

Dane o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w spółkach, których akcje mają formę zdematerializowaną, są zbierane według serii akcji (numerów ISIN⁸), na podstawie dostępnych sprawozdań finansowych emitentów oraz miesięcznych sprawozdań banków powierniczych i domów maklerskich.

Pozostałymi źródłami danych na potrzeby statystyki inwestycji bezpośrednich są informacje prasowe, sprawozdania finansowe podmiotów, informacje dostępne w internecie, w szczególności na stronach internetowych podmiotów sprawozdawczych, oraz bezpośrednie kontakty z podmiotami.

W 2024 roku NBP dokonał rewizji danych o bezpośrednich inwestycjach zagranicznych w Polsce oraz o polskich inwestycjach bezpośrednich za granicą od 2011 roku. Jest to związane z cykliczną rewizją szeregów czasowych mającą na celu opracowanie oraz dostarczenie użytkownikom spójnych i porównywalnych danych. W ramach rewizji w danych o inwestycjach bezpośrednich uwzględniono, poza dotychczas wykorzystywanymi, nowe, dodatkowe źródła danych o inwestycjach w nieruchomości oraz dochody z nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych zlokalizowanych w Polsce, a będących w posiadaniu nierezydentów oraz zlokalizowanych za granicą, a będących w posiadaniu rezydentów.

Informacje są zbierane z częstotliwością miesięczną, kwartalną i roczną.

Metoda kompilacji i prezentacji danych o zagranicznych inwestycjach bezpośrednich

Dane na potrzeby statystyki zagranicznych inwestycji bezpośrednich są dostarczane przez podmioty sprawozdawcze w formie elektronicznej, za pośrednictwem portalu sprawozdawczego.

⁷ Sprawozdawca podaje wartość transakcji / stanów należności lub zobowiązań oraz identyfikator każdego papieru wartościowego, służący do ustalenia pozostałych informacji.

⁸ International Securities Identification Number jest międzynarodowym kodem identyfikacyjnym, nadawanym papierom wartościowym emitowanym na rynkach finansowych. Jest to alfanumeryczny kod liczący 12 znaków, o strukturze zgodnej ze standardem ISO 6166.

Następnie dane są weryfikowane i przetwarzane przez wewnętrzny system elektroniczny Narodowego Banku Polskiego.

W procesie weryfikacji oraz kompilacji danych obejmujących papiery wartościowe z kodem ISIN wykorzystuje się dodatkowo dane zawarte w bazie CSDB Europejskiego Banku Centralnego, informacje z Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz informacje uzyskiwane od samych emitentów⁹.

Zgodnie z regułami obowiązującymi w statystyce inwestycji bezpośrednich w niniejszym raporcie dane są prezentowane według zasady kierunkowości¹⁰, z wyłączeniem krajowych podmiotów specjalnego przeznaczenia, które tej zasady nie stosują. Na potrzeby bilansu płatniczego i międzynarodowej pozycji inwestycyjnej informacje o inwestycjach bezpośrednich zaprezentowano natomiast zgodnie z zasadą bilansową (aktywa/pasywa), z uwzględnieniem krajowych podmiotów specjalnego przeznaczenia. Skutkiem stosowania tych dwóch odmiennych podejść są rozbieżności w sposobie prezentacji i brak możliwości prostego porównywania danych z omawianych źródeł.

Prezentacja według kraju siedziby podmiotu dominującego

Statystyka zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju siedziby podmiotu dominującego w grupie kapitałowej, do której należy inwestor bezpośredni (UIC – ang. *ultimate investing country*), daje nieco inny obraz geograficznej struktury zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce. Podejście to powoduje, że istotnie zmniejsza się wartość zobowiązań w przypadku Holandii i Luksemburga. Ma to związek ze specyficzną rolą tych państw w przepływach pieniężnych. Spółki w nich zakładane często wykorzystuje się jako pośrednie ogniwo w łańcuchu własności w ramach grup kapitałowych w celu swobodniejszego dysponowania docelową inwestycją oraz korzystniejszego opodatkowania dochodów z tytułu posiadanych aktywów. W przypadku Stanów Zjednoczonych można zauważyć sytuację odwrotną – należności podmiotów amerykańskich z tytułu inwestycji bezpośrednich w Polsce są znacznie wyższe, gdy prezentuje się je według siedziby podmiotu dominującego w grupie kapitałowej, a nie według inwestora bezpośredniego. Zależność ta pokazuje, że spółki zarządzane przez podmioty dominujące ze Stanów Zjednoczonych często inwestują w Polsce (i w ogóle w Europie) za pośrednictwem podmiotów ulokowanych przykładowo w Holandii i Luksemburgu.

Analiza inwestycji bezpośrednich według kraju podmiotu dominującego w grupie kapitałowej, do której należy inwestor bezpośredni, ułatwia określanie siły rzeczywistych powiązań ekonomicznych pomiędzy krajami. Pomaga zidentyfikować otoczenie polityczno-prawne, z którego taka relacja może wynikać. W szczególności można dzięki niej poznać rzeczywiste uwarunkowania przepływu kapitału w ramach inwestycji bezpośrednich i określić, czy podstawą decyzji inwestycyjnych są zapisy w umowach dotyczących wzajemnych inwestycji, czy regulacje podatkowe.

⁹ Central Securities Database – istniejąca od 2010 roku centralna baza papierów wartościowych emitowanych i posiadanych przez podmioty z Unii Europejskiej; <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/centralised-securitiesdatabase201002en.pdf>.

¹⁰ Dane o inwestycjach bezpośrednich prezentowane zgodnie z zasadą kierunkowości są podzielone na krajowe inwestycje bezpośrednie za granicą oraz zagraniczne inwestycje bezpośrednie w kraju.

Zidentyfikowanie kraju siedziby podmiotu dominującego w grupie kapitałowej, do której należy inwestor bezpośredni, nie jest łatwe, zwłaszcza w przypadku funduszy *private equity* oraz osób fizycznych. Ustalenie rezydencji osób fizycznych jest często niemożliwe ze względu na ochronę prawną i tajemnicę bankową. Ślad zwykle urywa się w krajach określanych jako raje podatkowe, gdzie banki i pośrednicy finansowi pilnie strzegą tożsamości swoich klientów. Skutkiem tych regulacji i związanych z nimi ograniczeń jest wciąż stosunkowo duży udział inwestorów bezpośrednich, w przypadku których podmioty dominujące w grupie kapitałowej pozostają niesklasyfikowane. Obecnie nie ma narzędzi prawnych, które mogłyby poprawić tę sytuację. Międzynarodowe standardy identyfikacji państwa rezydencji podmiotu dominującego są mało precyzyjne, a prace nad uzgodnieniem zaleceń w tym obszarze wciąż trwają.

Wyliczanie reinwestowanych zysków

W ostatnich kilkunastu latach reinwestowane zyski stanowiły blisko połowę dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce. Zyski te są wypracowanym przez podmiot sprawozdawczy dochodem z instrumentów udziałowych (lub jego częścią), niewypłaconym inwestorowi bezpośredniemu w formie dywidendy, lecz pozostawionym w podmiocie, który ten dochód wygenerował. W przypadku inwestora bezpośredniego ten dochód jest klasyfikowany jako dochód z instrumentów o charakterze udziałowym.

Dochód z instrumentów udziałowych jest definiowany jako zysk lub strata z działalności bieżącej. Kwoty tego zysku są podawane w rocznych formularzach sprawozdawczych przez podmioty objęte obowiązkiem sprawozdawczym.

Zysk lub strata z działalności bieżącej nie są kategoriami rachunkowymi, lecz wyliczanymi na potrzeby statystyk inwestycji bezpośrednich. Rachunki zysków i strat (sprawozdania z całkowitych dochodów) prezentowane w sprawozdaniach finansowych podmiotów sprawozdawczych nie zawierają pozycji (linii) bezpośrednio odpowiadających definicji zysku lub straty z działalności bieżącej. Ich wartość jest wyliczana na bazie danych finansowych w następujący sposób:

$$\begin{aligned} & \text{Zysk/strata z działalności bieżącej} \\ & = \\ & \quad \text{Wynik operacyjny*} \\ & \quad + \\ & \quad \text{Przychody finansowe (zadeklarowane dywidendy, naliczone odsetki)} \\ & \quad - \\ & \quad \text{Koszty finansowe (naliczone odsetki)} \\ & \quad + \\ & \quad \text{Niewypłacony zysk podmiotów bezpośredniego inwestowania} \\ & \quad \quad \text{(krajowych i zagranicznych)} \\ & \quad - \\ & \quad \text{Straty podmiotów bezpośredniego inwestowania (krajowych i zagranicznych)} \end{aligned}$$

* Wynik operacyjny będący elementem powyższej formuły powinien być wyliczany w sposób przyjęty w rachunkach narodowych, tj. z wyłączeniem wyniku aktualizacji wyceny, jednorazowych odpisów z tytułu utraty wartości aktywów, zysków i strat nadzwyczajnych oraz wyniku jednorazowej sprzedaży znacznych aktywów podmiotu.

Zysk lub strata z działalności bieżącej są wyliczane wyłącznie w relacji podmiot sprawozdawczy – inwestor bezpośredni / podmiot bezpośredniego inwestowania. Zysk lub strata z działalności bieżącej są korygowane o zakończone wydatki badawczo-rozwojowe i związane z nimi koszty amortyzacji. Zysk lub stratę korygują również dochody z nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w posiadaniu (kontrolowane przez) nierezydentów zlokalizowane w Polsce oraz dochody z tytułu wynajmu nieruchomości posiadanych przez polskich nierezydentów zlokalizowane za granicą.

Słownik pojęć

Akcje i inne formy udziałów kapitałowych (ang. *equity*) są to wydzielone fundusze oddziałów, udziały w podmiotach zależnych i stowarzyszonych (z wyłączeniem akcji uprzywilejowanych o charakterystyce instrumentów dłużnych) oraz inne formy zaangażowania o charakterze udziałowym.

Dłużne instrumenty finansowe (ang. *debt instruments*) są to wszystkie formy inwestowania inne niż nabycie udziałów lub akcji albo reinwestowanie zysków związanych z tymi udziałami, akcjami lub innym zaangażowaniem o charakterze udziałowym. Do dłużnych instrumentów finansowych zalicza się m.in. kredyty i pożyczki, dłużne papiery wartościowe, kredyty handlowe oraz pozostałe nierozliczone płatności między podmiotami powiązanymi relacją inwestycji bezpośrednich.

Dochody z inwestycji bezpośrednich (ang. *direct investment income*) są to dochody z zaangażowanego w te inwestycje kapitału, czyli dochody z akcji i innych form udziałów kapitałowych oraz dochody z instrumentów dłużnych. Dochód jest naliczany zgodnie z zasadą memoriałową, czyli niezależnie od terminu płatności. Dochody z instrumentów dłużnych wyemitowanych i posiadanych przez podmioty pośrednictwa finansowego nie są uwzględniane w dochodach z inwestycji bezpośrednich, a instrumenty te nie są zaliczane do omawianych inwestycji.

Fuzje i przejęcia (M&A, ang. *mergers and acquisitions*) są to transakcje, w wyniku których dochodzi do połączenia działających wcześniej niezależnych firm i utworzenia nowej firmy, przejęcia podmiotu przez inny podmiot, nadal funkcjonujący na rynku, lub przejęcia udziałów innej firmy oraz utrzymywania nad nią kontroli, przy jednoczesnym zachowaniu odrębności organizacyjnej. W statystyce inwestycji bezpośrednich fuzje i przejęcia są definiowane jako transakcje, których przedmiotem są istniejące udziały (niepochodzące z nowej emisji), jeśli w ich wyniku nabywca kontroluje co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym innego podmiotu.

Grupa podmiotów powiązanych kapitałowo (ang. *enterprise group*) jest to grupa tworzona przez podmiot dominujący oraz podmioty, w których jest on inwestorem bezpośrednim. Są one połączone relacją inwestycji bezpośrednich. W przypadku gdy podmiot dysponuje głosami w organie stanowiącym innego podmiotu za pośrednictwem podmiotu przez siebie kontrolowanego, przyjmuje się, że dysponuje on wszystkimi głosami podmiotu pośredniczącego. Do grupy podmiotów powiązanych kapitałowo mogą należeć zarówno nierezydenci, jak i rezydenci. Grupa podmiotów powiązanych kapitałowo nie musi być tożsama z grupą kapitałową zdefiniowaną w standardach rachunkowości.

Inne podmioty w grupie (ang. *fellow enterprises*) są to co najmniej dwa podmioty, które znajdują się w tej samej grupie podmiotów powiązanych kapitałowo, ale nie są względem siebie podmiotami bezpośredniego inwestowania ani inwestorami bezpośrednimi (wzajemny udział głosów w organach stanowiących tych podmiotów, zarówno bezpośredni, jak i pośredni, o ile występuje, jest niższy niż 10%).

Inwestor bezpośredni (ang. *direct investor*) jest to podmiot, który bezpośrednio lub pośrednio, sam lub razem z kontrolowanymi przez siebie podmiotami ma co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym innego podmiotu.

Inwestycje bezpośrednie za granicą (ang. *outward direct investment*) są to inwestycje inwestorów bezpośrednich będących rezydentami w podmioty bezpośredniego inwestowania – nie-rezydentów. Dotyczy to sytuacji, kiedy rezydenci (inwestorzy bezpośredni) wywierają wpływ na nierezydentów (podmioty bezpośredniego inwestowania) lub sprawują nad nimi kontrolę.

Podmiot bezpośredniego inwestowania (ang. *direct investment entity*) jest to podmiot, w którego organie stanowiącym inwestor bezpośredni, bezpośrednio lub pośrednio, sam lub razem z innymi kontrolowanymi przez siebie podmiotami, ma co najmniej 10% głosów. Podmiotem bezpośredniego inwestowania jest także podmiot kontrolowany przez inny podmiot bezpośredniego inwestowania.

Podmiot dominujący w grupie podmiotów powiązanych kapitałowo (ang. *ultimate controlling parent*) jest to podmiot wpływający na inne podmioty, w szczególności podmiot, który sprawuje nad nimi kontrolę.

Podmioty specjalnego przeznaczenia (ang. *special purpose entities* – SPE) w statystyce związanej z bilansem płatniczym i międzynarodową pozycją inwestycyjną są to podmioty tworzone w celu prowadzenia działalności finansowej na rzecz pozostałych przedsiębiorstw z grupy kapitałowej. Bardzo często nie zatrudniają pracowników ani nie prowadzą działalności operacyjnej na terenie kraju, w którym się znajdują. Najczęściej zajmują się działalnością holdingową oraz pozyskiwaniem kapitału w imieniu i na rzecz innych podmiotów z grupy kapitałowej. W przypadku tej pierwszej funkcji podmiot specjalnego przeznaczenia jest właścicielem innych podmiotów w grupie i transakcje, w których uczestniczy, dotyczą przede wszystkim udziałów w spółkach zależnych. Druga z wymienionych funkcji wiąże się z pozyskiwaniem kapitału z emisji papierów wartościowych, zaciąganiem kredytów oraz pozyskiwaniem kapitału z innych źródeł, a następnie przekazywaniem zdobytych w ten sposób środków innym spółkom z grupy. Składnikami bilansu takich podmiotów są prawie wyłącznie zagraniczne aktywa i pasywa.

Reinwestycje zysków / reinwestowane zyski (ang. *reinvestment of earnings / reinvested earnings*) są to zyski wypracowane w danym okresie sprawozdawczym przez podmioty bezpośredniego inwestowania, pomniejszone o zadeklarowane w tym okresie dywidendy. Ujemna kwota reinwestowanych zysków oznacza, że w danym okresie podmioty bezpośredniego inwestowania odnotowały straty lub że kwota zadeklarowanych dywidend przewyższyła zysk.

Sprawowanie kontroli (ang. *control*) należy rozumieć jako dysponowanie bezpośrednio i/lub pośrednio więcej niż 50% głosów w organie stanowiącym innego podmiotu.

Stany należności/zobowiązań z tytułu inwestycji bezpośrednich (ang. *direct investment positions*) jest to wartość inwestycji bezpośrednich na koniec danego okresu równa stanowi na początek, powiększonemu/pomniejszonemu o transakcje, różnice kursowe i wycenę.

Superdywidendy, dywidendy likwidacyjne (ang. *superdividends / liquidating dividends*) są to dywidendy powstałe w wyniku ponownego podziału zysku z poprzednich lat. Zgodnie z obecnymi standardami kwalifikuje się je jako odpływ kapitału, a nie jako dochody.

Transakcje z tytułu inwestycji bezpośrednich (ang. *direct investment's flows*) są to przepływy finansowe pomiędzy podmiotami z grupy podmiotów powiązanych kapitałowo w danym okresie.

Transakcje podmiotów specjalnego przeznaczenia (ang. *transactions of special purpose entities*) polegają na tym, że w danym okresie sprawozdawczym notuje się napływ zagranicznych środków powiększających kapitał udziałowy podmiotów specjalnego przeznaczenia, które następnie przekazują te środki zagranicznym oddziałom lub spółkom zależnym poza granicami danego kraju. W wyniku transakcji podmiotów specjalnego przeznaczenia dokonuje się symetrycznych wpisów, zarówno w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich w kraju, jak i w inwestycjach bezpośrednich za granicą. Napływ kapitału z tytułu transakcji podmiotów specjalnego przeznaczenia nie ma istotnego wpływu na krajową produkcję i zatrudnienie.

Wywieranie wpływu (ang. *influence*) należy rozumieć jako dysponowanie bezpośrednio i/lub pośrednio co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym innego podmiotu.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie (ang. *inward direct investment*) są to inwestycje inwestorów bezpośrednich, będących nierezydentami, w podmioty bezpośredniego inwestowania – rezydentów. Dotyczy to sytuacji, kiedy nierezydenci (inwestorzy bezpośredni) wywierają wpływ na rezydentów (podmioty bezpośredniego inwestowania) lub sprawują nad nimi kontrolę.

Zysk (strata) z działalności bieżącej (ang. *current operating performance*) jest to zysk lub strata z działalności operacyjnej powiększona o należne odsetki, pomniejszona o naliczone odsetki, powiększona o niewypłacony zysk podmiotów bezpośredniego inwestowania oraz pomniejszona o straty tych podmiotów.

Aneks statystyczny

Aneks statystyczny

W niniejszym aneksie zostały zaprezentowane wybrane dane z tabel dotyczących inwestycji bezpośrednich. Szczegółowe tabele (także w EUR oraz USD) są dostępne na stronie internetowej NBP.

Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce:

<https://nbp.pl/publikacje/cykliczne-materialy-analityczne-nbp/inwestycje-bezposrednie-zagraniczne/>

Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą:

<https://nbp.pl/publikacje/cykliczne-materialy-analityczne-nbp/inwestycje-bezposrednie-polskie/>

Tabela 1. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023 (w mln zł)

Rok	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych netto	Reinwestycje zysków netto	Instrumenty dłużne netto	Ogółem napływ kapitału netto (5 = 2 + 3 + 4)
1	2	3	4	5
2000	38 771,0	-1 739,0	4 018,0	41 050,0
2001	21 672,0	-4 259,0	5 427,9	22 840,9
2002	17 432,0	-4 991,0	4 002,0	16 443,0
2003	17 733,0	-328,0	-1 917,5	15 487,5
2004	25 978,5	22 620,0	-4 193,9	44 404,7
2005	9 569,8	10 937,0	6 034,6	26 541,3
2006	10 558,1	17 646,0	17 032,2	45 236,3
2007	16 154,1	25 610,0	13 141,5	54 905,7
2008	19 796,9	-2 301,0	12 096,9	29 592,8
2009	10 692,3	15 497,0	5 134,8	31 324,1
2010	1 612,8	22 448,0	14 523,8	38 584,6
2011	11 884,1	22 087,2	27 341,4	61 312,8
2012	-9 524,5	16 782,5	10 706,8	17 964,8
2013	-19 233,4	15 705,7	16 168,2	12 640,5
2014	18 289,0	27 042,2	6 416,4	51 747,5
2015	22 718,9	30 680,3	6 539,4	59 938,6
2016	8 966,7	39 021,5	16 817,9	64 806,2
2017	222,6	40 689,2	-391,9	40 520,0
2018	20 435,3	37 200,2	4 724,2	62 359,6
2019	16 427,6	45 465,9	-2 985,0	58 908,4
2020	21 059,2	45 317,8	-4 841,2	61 535,9
2021	27 531,1	73 211,0	17 669,8	118 411,9
2022	39 504,0	82 568,9	36 215,9	158 288,9
2023	59 185,1	72 555,9	-11 880,8	119 860,3

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 2. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec roku w latach 2000–2023 (w mln zł)

Rok	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych netto	Instrumenty dłużne netto	Ogółem netto (4 = 2 + 3)
1	2	3	4
2000	105 043,0	33 657,6	138 700,6
2001	123 619,0	37 405,6	161 024,6
2002	138 155,0	43 402,6	181 557,6
2003	156 789,0	53 106,4	209 895,4
2004	206 089,5	45 409,4	251 499,0
2005	232 454,3	49 144,2	281 598,5
2006	269 723,2	67 288,9	337 012,1
2007	323 225,0	77 016,1	400 241,1
2008	340 238,2	99 344,2	439 582,4
2009	373 166,4	103 971,0	477 137,5
2010	441 739,2	114 332,4	556 071,7
2011	483 531,1	136 511,6	620 042,7
2012	520 659,6	141 495,1	662 154,7
2013	559 958,4	156 683,4	716 641,8
2014	586 339,7	174 298,4	760 638,1
2015	557 163,5	182 255,0	739 418,5
2016	597 539,1	206 170,5	803 709,6
2017	648 340,7	197 826,7	846 167,5
2018	672 890,1	211 758,2	884 648,3
2019	732 899,1	209 668,8	942 567,9
2020	764 639,0	223 821,8	988 460,8
2021	894 861,1	243 244,0	1 138 105,1
2022	947 265,7	289 309,9	1 236 575,6
2023	1 100 579,3	259 081,1	1 359 660,4

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 3. Dekompozycja zmiany stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku na spółki giełdowe i pozostałe podmioty (w mln zł)

Dekompozycja	Spółki giełdowe netto	Pozostałe podmioty netto	Ogółem netto (4 = 2 + 3)
1	2	3	4
Stan na początek okresu	116 719,8	1 119 855,8	1 236 575,6
Transakcje (bez reinwestowanych zysków)	9 930,7	37 373,7	47 304,4
Reinwestowane zyski	12 014,5	60 541,4	72 555,9
Zmiany wyceny, różnice kursowe i reklasyfikacje	38 739,7	-35 515,2	3 224,5
Stan na koniec okresu	177 404,7	1 182 255,7	1 359 660,4

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 4. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku w podziale geograficznym według kraju siedziby podmiotu dominującego i kraju siedziby inwestora bezpośredniego (w mln zł)

Opis	Kod DSD	Według kraju siedziby podmiotu dominującego	% ogółem	Według kraju siedziby inwestora bezpośredniego	% ogółem
1	2	3	4	5	6
Niemcy	DE	265 258,4	19,5	225 642,7	16,6
Holandia	NL	119 481,4	8,8	255 851,3	18,8
Stany Zjednoczone	US	117 751,3	8,7	18 452,4	1,4
Francja	FR	113 718,9	8,4	97 679,8	7,2
Wielka Brytania	GB	91 430,9	6,7	73 074,4	5,4
Hiszpania	ES	78 618,1	5,8	73 784,6	5,4
Polska	PL	47 600,9	3,5	0,0	0,0
Szwajcaria	CH	37 770,0	2,8	33 179,4	2,4
Japonia	JP	37 601,6	2,8	6 374,2	0,5
Austria	AT	36 464,8	2,7	48 874,6	3,6
Korea Południowa	KR	33 486,0	2,5	26 528,3	2,0
Włochy	IT	31 845,8	2,3	27 302,7	2,0
Szwecja	SE	28 467,6	2,1	29 230,4	2,1
Dania	DK	23 864,7	1,8	29 014,1	2,1
Belgia	BE	21 570,2	1,6	45 377,1	3,3
Portugalia	PT	20 146,6	1,5	11 647,7	0,9
Republika Czeska	CZ	10 969,7	0,8	19 678,7	1,4
Finlandia	FI	10 904,1	0,8	8 180,5	0,6
Kanada	CA	10 121,6	0,7	2 368,5	0,2
Luksemburg	LU	10 057,8	0,7	172 514,7	12,7
Cypr	CY	0,0	0,0	45 040,9	3,3
Malta	MT	0,0	0,0	18 353,8	1,3
Kraj nieznany	W09	137 718,5	10,1	0,0	0,0
Pozostałe kraje	-	74 811,5	5,5	91 509,6	6,7
Wszystkie kraje	W0	1 359 660,4	100,0	1 359 660,4	100,0

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.
Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 5. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku w podziale na regiony zgodnie z klasyfikacją NUTS 2 (w mln zł)

Regiony NUTS 2	Stan zobowiązań w Polsce na koniec 2022 roku netto	Zmiana w 2023 roku netto	Stan zobowiązań w Polsce na koniec 2023 roku netto (4 = 2 + 3)
1	2	3	4
Dolnośląskie	97 580,2	1 849,1	99 429,3
Kujawsko-pomorskie	16 911,2	-761,8	16 149,4
Lubelskie	8 882,1	-822,8	8 059,3
Lubuskie	13 556,8	-55,0	13 501,8
Łódzkie	33 849,7	866,6	34 716,3
Małopolskie	49 241,9	997,2	50 239,1
Mazowieckie Regionalny	16 671,8	890,4	17 562,2
Opolskie	12 158,5	-1 239,2	10 919,3
Podkarpackie	21 627,5	855,9	22 483,4
Podlaskie	4 243,4	245,0	4 488,4
Pomorskie	48 420,8	4 301,1	52 721,9
Śląskie	108 404,2	11 378,4	119 782,6
Świętokrzyskie	8 752,4	741,3	9 493,7
Warmińsko-mazurskie	5 049,1	-118,3	4 930,8
Warszawski stołeczny	649 491,3	91 894,2	741 385,5
Wielkopolskie	119 749,7	14 599,4	134 349,1
Zachodniopomorskie	21 985,1	-2 536,8	19 448,3
Ogółem	1 236 575,7	123 084,7	1 359 660,4

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 6. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023
(w mln zł)

Rok	Dywidendy netto	Reinwestowane zyski netto	Dochody od wierzytelności (odsetki) netto	Ogółem dochody netto (5 = 2 + 3 + 4)
1	2	3	4	5
2000	2 447,0	-1 738,0	2 128,1	2 837,1
2001	4 003,0	-4 258,0	2 906,7	2 651,7
2002	5 571,0	-4 992,0	2 364,8	2 943,8
2003	6 309,0	-328,0	1 953,3	7 934,3
2004	9 837,0	22 619,0	2 140,5	34 596,5
2005	16 790,0	10 937,0	2 107,3	29 834,3
2006	20 078,0	17 645,0	2 772,5	40 495,5
2007	22 432,0	25 609,0	3 481,3	51 522,3
2008	28 095,0	-2 302,0	4 267,2	30 060,2
2009	23 356,0	15 499,0	4 425,2	43 280,2
2010	23 829,0	22 448,0	4 687,8	50 964,8
2011	27 687,2	22 087,2	5 924,6	55 699,1
2012	29 811,5	16 782,5	6 958,5	53 552,5
2013	36 889,9	15 705,7	7 803,4	60 399,0
2014	30 256,8	27 042,2	8 595,7	65 894,7
2015	30 885,3	30 680,3	8 270,1	69 835,7
2016	36 434,4	39 021,5	9 281,3	84 737,2
2017	33 900,4	40 689,2	9 306,1	83 895,7
2018	41 533,1	37 200,2	9 391,8	88 125,1
2019	38 819,2	45 465,9	8 417,0	92 702,1
2020	34 682,1	45 317,8	7 979,8	87 979,7
2021	41 175,8	73 211,0	8 178,8	122 565,6
2022	45 638,3	82 568,9	11 521,3	139 728,5
2023	51 175,3	72 555,9	15 596,0	139 327,3

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 7. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale geograficznym według kraju siedziby podmiotu dominującego i kraju siedziby inwestora bezpośredniego (w mln zł)

Opis	Kod DSD	Według kraju siedziby podmiotu dominującego netto	% ogółem	Według kraju siedziby inwestora netto	% ogółem
1	2	3	4	5	6
Niemcy	DE	26 319,0	18,9	22 479,9	16,1
Francja	FR	12 957,1	9,3	12 503,8	9,0
Stany Zjednoczone	US	12 318,4	8,8	2 413,1	1,7
Holandia	NL	10 918,8	7,8	37 708,8	27,1
Portugalia	PT	8 407,7	6,0	493,9	0,4
Wielka Brytania	GB	6 226,7	4,5	6 418,3	4,6
Hiszpania	ES	5 859,5	4,2	7 277,3	5,2
Szwajcaria	CH	5 192,1	3,7	3 396,4	2,4
Szwecja	SE	3 848,7	2,8	4 008,5	2,9
Włochy	IT	3 687,2	2,6	3 708,5	2,7
Austria	AT	3 180,9	2,3	2 150,3	1,5
Belgia	BE	2 631,9	1,9	3 678,3	2,6
Japonia	JP	2 525,8	1,8	498,7	0,4
Dania	DK	2 258,1	1,6	2 459,3	1,8
Poland	PL	2 159,0	1,5	0,0	0,0
Finlandia	FI	1 818,4	1,3	1 133,9	0,8
Luksemburg	LU	-127,6	-0,1	13 370,3	9,6
Kraj nieznan	W190	7 974,4	5,7	0,0	0,0
Pozostałe kraje	–	21 171,2	15,2	15 635,0	11,2
Wszystkie kraje	W0	139 327,3	100,0	139 327,3	100,0

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 8. Wskaźnik dochodowości w podziale na rodzaje działalności gospodarczej podmiotów bezpośredniego inwestowania w Polsce w latach 2012–2023 (w %)

Opis	Kod DSD	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Ogółem	FDI_T	9,4	9,4	9,3	9,1	11,3	10,3	10,1	10,4	9,6	12,5	12,6	11,3
w tym:													
Przetwórstwo przemysłowe	C	10,9	10,8	12,8	13,0	13,2	12,8	12,1	12,0	9,9	15,2	14,1	11,2
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	G	10,0	10,3	11,1	10,3	12,1	13,3	14,5	14,1	13,1	19,3	17,8	16,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	K	8,3	5,6	6,5	5,8	7,6	6,4	6,7	8,2	5,9	5,8	7,1	14,0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	L	4,7	7,4	6,1	6,4	11,3	5,2	8,3	7,1	6,3	5,7	4,9	3,0

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 9. Transakcje z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023
(w mln zł)

Rok	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych netto	Reinwestycje zysków netto	Instrumenty dłużne netto	Ogółem odpływ kapitału netto (5 = 2 + 3 + 4)
1	2	3	4	5
2000	488,0	-52,0	-362,0	74,0
2001	-196,0	37,0	-704,1	-863,1
2002	1 115,0	-297,0	-263,0	555,0
2003	404,0	-44,0	-1 528,5	-1 168,5
2004	822,5	83,0	-298,9	606,7
2005	4 069,8	182,0	105,6	4 357,3
2006	11 702,1	1 806,0	-1 537,8	11 970,3
2007	5 995,1	-229,0	-1 115,5	4 650,7
2008	2 858,9	576,0	1 042,9	4 477,8
2009	10 046,3	-4 304,0	-106,2	5 636,1
2010	2 504,8	921,0	15 109,8	18 535,6
2011	17 910,7	8 118,6	464,8	26 494,1
2012	-1 281,1	-1 332,5	43,3	-2 570,2
2013	4 083,7	-572,5	-4 785,2	-1 273,9
2014	16 906,8	1 719,9	-9 948,2	8 678,4
2015	16 648,2	175,3	2 339,8	19 163,3
2016	32 983,0	755,6	12 197,9	45 936,5
2017	1 030,3	3 277,3	4 176,3	8 483,9
2018	-1 751,4	4 981,1	3,5	3 233,2
2019	-7 809,4	5 757,1	9 342,3	7 290,0
2020	-238,5	1 564,6	2 109,3	3 435,4
2021	1 067,4	12 295,9	-871,0	12 492,3
2022	5 075,5	25 162,0	-1 528,6	28 709,0
2023	13 633,2	10 519,6	11 083,9	35 236,7

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 10. Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą na koniec roku w latach 2000–2023 (w mln zł)

Rok	Akcje i inne formy udziałów kapitałowych netto	Instrumenty dłużne netto	Ogółem netto (4 = 2 + 3)
1	2	3	4
2000	3 605,0	-2 495,4	1 109,6
2001	3 982,0	-2 768,4	1 213,6
2002	4 852,0	-3 195,4	1 656,6
2003	6 060,0	-4 629,6	1 430,4
2004	5 905,5	-3 817,6	2 088,0
2005	9 324,3	-3 530,8	5 793,5
2006	17 269,2	-4 457,1	12 812,1
2007	21 925,0	-4 199,9	17 725,1
2008	28 387,2	-4 085,8	24 301,4
2009	36 753,4	-3 964,0	32 789,5
2010	43 566,2	5 064,4	48 630,7
2011	90 021,4	8 810,5	98 831,9
2012	88 939,4	8 835,9	97 775,3
2013	94 590,2	-983,3	93 606,8
2014	100 691,0	-4 128,5	96 562,6
2015	109 444,9	-1 374,7	108 070,2
2016	105 384,8	11 955,8	117 340,6
2017	93 727,7	8 742,0	102 469,7
2018	84 250,3	9 304,1	93 554,5
2019	77 294,5	18 216,0	95 510,5
2020	77 653,8	22 491,8	100 145,6
2021	89 361,3	23 549,2	112 910,6
2022	111 445,0	30 623,4	142 068,4
2023	117 809,1	38 038,0	155 847,1

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.
Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Tabela 11. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023
(w mln zł)

Rok	Dywidendy netto	Reinwestowane zyski netto	Dochody od wierzytelności (odsetki) netto	Ogółem dochody netto (5 = 2 + 3 + 4)
1	2	3	4	5
2000	76,0	-52,0	-157,9	-133,9
2001	74,0	37,0	-228,3	-117,3
2002	70,0	-297,0	-187,2	-414,2
2003	57,0	-44,0	-165,7	-152,7
2004	131,0	83,0	-183,5	30,5
2005	139,0	180,0	-182,7	136,3
2006	188,0	1 804,0	-233,5	1 758,5
2007	404,0	-228,0	-290,7	-114,7
2008	1 426,0	576,0	-339,8	1 662,2
2009	1 056,0	-4 305,0	-313,8	-3 562,8
2010	1 074,0	921,0	-402,2	1 592,8
2011	1 077,6	8 118,6	-191,2	9 005,0
2012	1 609,8	-1 332,5	-359,2	-81,9
2013	1 943,4	-572,5	42,4	1 413,3
2014	3 373,1	1 719,9	97,5	5 190,5
2015	2 712,9	175,3	397,1	3 285,3
2016	2 902,8	755,6	544,0	4 202,5
2017	4 309,1	3 277,3	1 289,8	8 876,3
2018	2 590,3	4 981,1	595,5	8 166,9
2019	2 733,5	5 757,1	632,4	9 123,1
2020	2 663,8	1 564,6	973,2	5 201,5
2021	2 500,4	12 295,9	928,7	15 725,0
2022	3 396,2	25 162,0	1 019,1	29 577,4
2023	3 803,9	10 519,6	1 132,4	15 455,9

Dane z wyłączeniem podmiotów specjalnego przeznaczenia. Z uwagi na występujące zaokrąglenia suma wartości składowych może się różnić od wartości agregatu.

Ostatnia aktualizacja – wrzesień 2024 roku.

Spis wykresów

Wykres 1. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023	13
Wykres 2. Relacja salda transakcji z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce do PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023	13
Wykres 3. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale geograficznym	14
Wykres 4. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej	15
Wykres 5. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023	19
Wykres 6. Struktura zmian stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w spółkach giełdowych i pozostałych podmiotach	19
Wykres 7. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku według kraju pochodzenia inwestora zagranicznego	20
Wykres 8. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według kraju siedziby inwestora bezpośredniego i kraju siedziby podmiotu dominującego (UIC) na koniec 2023 roku	21
Wykres 9. Struktura stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich według branż na koniec 2023 roku	21
Wykres 10. Stan zobowiązań netto z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w poszczególnych regionach według NUTS 2 na koniec 2023 roku	22
Wykres 11. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023	26
Wykres 12. Udział dochodów ogółem z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023	27
Wykres 13. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku według kraju inwestora bezpośredniego	27
Wykres 14. Stopa wzrostu oraz wartość dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku według kraju inwestora bezpośredniego	28

Wykres 15. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce według siedziby inwestora bezpośredniego i siedziby podmiotu dominującego (UIC) w 2023 roku	28
Wykres 16. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej	29
Wykres 17. Stopa wzrostu oraz wartość dochodów z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale na rodzaje działalności gospodarczej	30
Wykres 18. Wskaźniki dochodowości w wybranych rodzajach działalności gospodarczej podmiotów bezpośredniego inwestowania w Polsce w latach 2012–2023	31
Wykres 19. Transakcje związane z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w latach 2000–2023	35
Wykres 20. Struktura geograficzna transakcji związanych z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w 2023 roku	35
Wykres 21. Struktura branżowa transakcji związanych z polskimi inwestycjami bezpośrednimi za granicą w 2023 roku (sekcje PKD)	36
Wykres 22. Stany należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023	37
Wykres 23. Struktura geograficzna należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku	38
Wykres 24. Kraj podmiotu bezpośredniego inwestowania i kraj docelowej inwestycji według stanów należności inwestorów kontrolowanych przez rezydentów na koniec 2023 roku	38
Wykres 25. Struktura branżowa należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku	39
Wykres 26. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023	40
Wykres 27. Udział dochodów ogółem z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w PKB w cenach bieżących w latach 2000–2023	40
Wykres 28. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku w podziale geograficznym	41
Wykres 29. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w 2023 roku według rodzaju działalności gospodarczej	42

Wykres R1.1. Globalne napływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2019–2023	16
Wykres R1.2. Globalne odpływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2019–2022	17
Wykres R2.1. Struktura branżowa transakcji z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2019–2023	24
Wykres R2.2. Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich do Polski w sektorze informacja i komunikacja w latach 2019–2023	25

Spis tabel

Tabela 1. Transakcje z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023 (w mln zł)	54
Tabela 2. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec roku w latach 2000–2023 (w mln zł)	55
Tabela 3. Dekompozycja zmiany stanu zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku na spółki giełdowe i pozostałe podmioty (w mln zł)	55
Tabela 4. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku w podziale geograficznym według kraju siedziby podmiotu dominującego i kraju siedziby inwestora bezpośredniego (w mln zł)	56
Tabela 5. Stan zobowiązań z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce na koniec 2023 roku w podziale na regiony zgodnie z klasyfikacją NUTS 2 (w mln zł)	57
Tabela 6. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w latach 2000–2023 (w mln zł)	58
Tabela 7. Dochody z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce w 2023 roku w podziale geograficznym według kraju siedziby podmiotu dominującego i kraju siedziby inwestora bezpośredniego (w mln zł)	59
Tabela 8. Wskaźnik dochodowości w podziale na rodzaje działalności gospodarczej podmiotów bezpośredniego inwestowania w Polsce w latach 2012–2023 (w %) 60	60
Tabela 9. Transakcje z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023 (w mln zł)	61
Tabela 10. Stan należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą na koniec roku w latach 2000–2023 (w mln zł)	62
Tabela 11. Dochody z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich za granicą w latach 2000–2023 (w mln zł)	63

nbp.pl

